

เมื่อผมประกาศว่าผมเป็นแค่แกนนอน
พวกเขาก็ตะโกนพร้อมกันว่า

“กูมาเอง”

คู่มือแกนนอน

สมบัติ บุญงามอนงค์ (หนูหริ่ง) (บก. ลายจุด)

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2554

จำนวน 1,000 เล่ม ราคา 85 บาท

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-91003-0-0

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สมบัติ บุญงามอนงค์.

คู่มือแกนนอน.— กรุงเทพฯ : ของเรา, 2554.

80 หน้า.

1. ไทย — การเมืองและการปกครอง. 2. ไทย — กิจกรรมทางการเมือง. 3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง — ไทย. I. ชื่อเรื่อง.

320.9593

ISBN 978-616-91003-0-0

ผู้เรียบเรียง : พชร อังกูรทัศนียรัตน์

เรียบเรียงจากสัมภาษณ์ สมบัติ บุญงามอนงค์ เมื่อวันที่ 6 มิ.ย. 2554

ที่ร้านของเรา สวนเงินมีมา สัมภาษณ์โดยกองบรรณาธิการสำนักพิมพ์ของเรา

กองบรรณาธิการ : กิตติชัย งามชัยพิสิฐ พชร อังกูรทัศนียรัตน์

ศิลปกรรมและออกแบบปก : ประดิษฐ์ ลีลานิมิต

จัดพิมพ์ : กลุ่มวันอาทิตย์สีแดงร่วมกับสำนักพิมพ์ของเรา

วันอาทิตย์สีแดง

กลุ่มวันอาทิตย์สีแดง

ที่อยู่ อิมพีเรียล ลาดพร้าว ชั้น 5 กทม. 10320

เฟซบุ๊กกลุ่มวันอาทิตย์สีแดง

สำนักพิมพ์ของเรา
HOUSE OF COMMONS

สำนักพิมพ์ของเรา (house of commons)

ที่อยู่ 124 ซ.สมเด็จพระเจ้าพระยา 17 คลองสาน กทม. 10600

อีเมล wechange.tonkla@gmail.com

เฟซบุ๊กสำนักพิมพ์ของเรา

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สามลดา โทรศัพท์ 02-462-0303

จัดจำหน่าย : กลุ่มวันอาทิตย์สีแดง โทรศัพท์ 02-934-9669 080-803-9323

สารบัญ

มาเป็นแกนนอนกันเถอะ (4)

แกนนอน มีที่มา

- ภาวะโยเยหาแกนนำ (7)
- จากโลกไซเบอร์สู่ท้องถนน (9)
- สถาปนารูปแบบแกนนอน (14)

แกนนอน นอนยังงัย

- มวลชน VS ผู้ปฏิบัติงาน (18)
- แกนนำ VS แกนนอน (20)
- ภาวะผู้นำ VS ผู้ตาม (24)

แกนนอน ทำอะไรดี?

- ศึกษาเรียนรู้ ระวังหลุมพราง ต่อยอดแบบโอเพ่นซอร์ส (47)
- “เล็กๆ ง่ายๆ ช้าๆ” ฤๅแจลร้างสรรค์ปฏิบัติการ (51)
- ใช้สัญลัษณ์ เลี่ยงกระแส ชิงพื้นที่สื่อ (58)

ท้ายเล่ม

- วิธีระนาบและการจัดตั้ง โดย ภัควดี วีระภาสพงษ์ (64)
- แนะนำหนังสือสำหรับแกนนอน (71)
- แบบสอบถาม คุณเป็นแกนนอนที่เจ๋งขนาดไหน? (76)

3

แกนนอน ใครๆ ก็เป็นได้

- หัวใจ 5 ข้อของแกนนอน (27)
- โมเดลผีเสื้อ (แดง) ขยับปีก (32)
  - แดงประจำซอย (33)
  - แดงประจำบริษัท (34)
  - แดงเวย์ ขยายตรงประชาธิปไตย (34)
  - แดงคูตี (35)
  - แดงในเมือง (38)
  - นักรบไซเบอร์ (38)
  - กลุ่มศึกษา auto update (40)

4

มาเป็นแกนนอน กันเถอะ

“คนธรรมดาๆ อย่างฉันจะไปเปลี่ยนแปลงอะไรได้”

หลายคนอาจเคยรู้สึกอย่างนี้

แต่รู้ไหม การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ๆ มักเกิดขึ้น
จากคนธรรมดาสามัญไร้ชื่อเสียงเรียงนามนี้แหละ

หนังสือเล่มนี้กลั่นจากความคิดและประสบการณ์
ส่วนหนึ่งของหนูหรั่ง หรือ บก.ลายจุด ผู้บัญญัติคำว่า
“แกนนอน” และปลุกคนเสื้อแดงให้ฟื้นขึ้นจากความ
รู้สึกพ่ายแพ้สิ้นหวัง

ภายใต้ฐานคิดเพื่อจะเปลี่ยนคุณภาพของมวลชน
มาเป็นผู้ปฏิบัติงาน หนูหรั่งพูดเสมอว่าเขาเป็นเพียง
คนขายไอเดีย จุดประกายความคิด ปลดปล่อยผู้คน
ให้ได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ รวมทั้งขยายการรับรู้
และส่งสัญญาณไปถึงสังคมว่าคนเสื้อแดงขอพื้นที่การ
แสดงออกทางการเมืองอย่างสันติ

แน่นอน ไม่มีสูตรสำเร็จว่าหนทางไปสู่เป้าหมายจะ
ต้องเดินไปทางไหน *คู่มือแก่นนอน* เป็นเพียงปฐมบท
จากการสรุปบทเรียน ลองผิดลองถูก ของนักขายไอเดีย
หรือในบทบาท “ผู้ประกอบการทางสังคม” อย่าง
หนูหริ่ง

ผมคิดว่าลูกฟุตบอลตกใส่เท้าผมพอดี และผม
มีวิธีการจะเล่นฟุตบอลในเกมนี้ คือถ้าตกใส่เท้า
คนอื่นผมก็เชื่อว่าเขาจะเลี้ยงลากไป แต่ที่อยู่ใน
เท้าผม ผมก็ต้องเล่น เล่นอยู่คนเดียวสักพัก
เมื่อมีคนมาร่วมด้วยลูกฟุตบอลก็ถูกส่งต่อ

- 1 -

แกนนอน มีที่มา

ผมเป็นแกนนำให้ไม่ได้หรอก
แต่เป็นแกนนอนให้ได้

คำว่า “แกนนอน” เพิ่งเกิดขึ้นไม่นานหลังเหตุการณ์
สลายการชุมนุมคนเสื้อแดงเมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2553
คำคำนี้ไม่มีบัญญัติในศัพทานุกรมการเมืองใดในโลก
หลายคนอาจคิดว่าเป็นเพียงคำที่เรียกกันเล่นๆ ยั่วล้อ
คำว่า “แกนนำ” แต่ใครจะรู้ว่าคำนี้จะติดตลาดผ่าน
การพูดปากต่อปาก และสื่อมวลชนนำไปขยายผล
จนเป็นที่รับรู้ในวงกว้าง

ภาวะโหยหาแกนนำ

หลังเหตุการณ์สังหารหมู่ประชาชนใจกลางเมือง
เมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2553 นอกจากนำมาซึ่งความ
สูญเสียชีวิตผู้คน มีผู้บาดเจ็บถูกจับกุมคุมขังจำนวน
มาก ยังนำมาซึ่งความสูญเสียช่องทางการสื่อสาร
เมื่อสื่อถูกสั่งปิดทั้งสิ่งพิมพ์ คลื่นวิทยุ เคเบิลทีวี ฯลฯ
ภายใต้การประกาศ พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ คนเสื้อแดงถูก
ปิดกั้นในทุกช่องทาง

ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความกลัว มีทหารถือ
ปืนยืนประจำอยู่ตามจุดต่างๆ รถถังหุ้มเกราะวิ่งไปมา
ทั่วกรุง ใครที่มีลักษณะเป็นแกนนำก็จะถูกไล่ล่า ถูก
ข่มขู่ ถูกออกหมายจับดำเนินคดีต่างๆ หลายคนต้อง
เอาตีนตบไปซ่อน เก็บเสื้อสีแดงออกจากตู้ เก็บสื่อเก็บ
สัญลักษณ์ลงใต้เตียง ผากคนอื่นบ้างฝังดินบ้าง ในเชิง

สัญลักษณ์ถือว่าเกือบล้างบาง ต่างคนต่างอยู่ใน
ภาวะซึมเศร้ารู้สึกว่าคุณทำอะไรไม่ได้ หดหู่สิ้นหวัง
เรียกว่าโรคสโนว์เปอร์ได้ระบาดอย่างกว้างขวางใน
กลุ่มคนเสื้อแดง เป็นภาวะวิกฤตยิ่งกว่าไข้หวัดนก
จากนั้นก็เกิดปรากฏการณ์โหยหาแกนนำ อยากจะ
ให้แกนนำออกมาแต่ก็ไม่มีใครกล้าออกไปเรียกร้อง
ให้แกนนำออกมา

ในสภาพการณ์อึมครึมเช่นนั้น ชายร่างสูงหน้าต๋น
นั่งจิบกาแฟอยู่มุมห้องกำลังมองลอดหน้าต่าง 14 นิ้ว
ผ่านเข้าไปในโลกของเฟซบุ๊ก จู่ๆ ก็ปรากฏข้อความ
ขึ้นตรงหน้า “ช่วยเป็นแกนนำให้หน่อย”

ชายคนนั้นรีบรวบแป้นคีย์บอร์ดตอบกลับทันที

“ผมเป็นแกนนำให้ไม่ได้หรอก แต่เป็นแกนนอน
ให้ได้”

เวลานั้นเขาตระหนักดีว่าขึ้นประกาศตัวเป็น
แกนนำก็จะมาถึงตัว เวลานี้เขาอาจไม่เคยคิดว่า
รูปแบบแกนนอนจะได้รับการตอบรับจากขบวนการ
คนเสื้อแดงหลังความสูญเสียครั้งนั้น

ชายคนนั้นชื่อ “หนูหริ่ง” หรือฉายา บก.ลายจุด
ผู้ลละวาดอยู่ในโลกเฟซบุ๊ก จุดประกายการเคลื่อนไหว
รูปโฉมใหม่จนทำให้ขบวนการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย
ฟื้นขึ้นมาได้ในเวลาไม่นาน

และนั่น...คือปฐมบทของกำเนิดแกนนอน

จากโลกไซเบอร์สู่ท้องถนน

“โลกไซเบอร์เป็นที่อยู่ของผม เป็นพื้นที่ทางการเมือง
หนึ่งที่ต้องช่วงชิง”

เริ่มแรกพื้นที่ของแกนนอนเกิดขึ้นในเครือข่ายสังคม
ออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กและทวิตเตอร์ หนูหริ่งเริ่มทำ
กิจกรรมวันอาทิตย์สีแดงในเฟซบุ๊ก ประกาศชวน
ทุกคนเปลี่ยนโลโก้วตาเป็น I'm Red เหมือนกัน
จนเกิดกระแส I'm Red ขึ้นมา เขาเริ่มทำสื่อรณรงค์
แล้วก่อตัวเป็นกิจกรรม “โตะแซ่ประชาธิปไตย” หรือ
กิจกรรมนัดกินกาแฟ 5 คน เนื่องจากภายใต้ พ.ร.ก.
ฉุกเฉินฯ กำหนดไว้ว่าห้ามชุมนุมทางการเมืองเกิน 5 คน
หนูหริ่งก็จัดกิจกรรมนัดสาวสวยสวมเสื้อสีแดงไปกิน
กาแฟที่แมคโดนัลด์มาบุญครอง

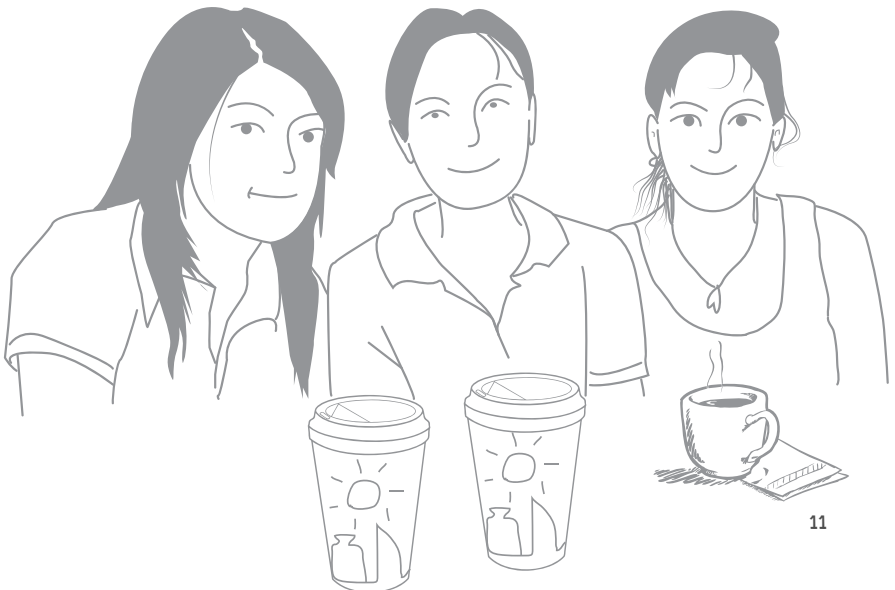
กิจกรรมชวนสาวสวยมากินกาแฟครั้งนั้นได้สร้างกระแสทอล์กออฟเดอะทาวน์ เกิดการพูดต่อปากต่อปาก ซึ่งอาจเปรียบได้กับการตลาดแบบ Viral marketing และเป็นกิจกรรมที่เรียกความสนใจจากคนเดินผ่านไปมาได้ชะงัดเพราะสถานการณ์ขณะนั้นไม่มีใครกล้าสวมเสื้อแดงเดินตามท้องถนน เมื่อได้มาเห็นคนใส่เสื้อแดงนั่งร่วมโต๊ะกินกาแฟ “มันทึ่งและทึ่งมาก คนอาจจะมองคุณแต่ไม่มีใครเข้ามาทำร้ายคุณด้วยกิจกรรมแบบนี้”

หลังจากนั้นเขาก็จัดกิจกรรมกินข้าวแดงที่ฟู้ด เซนเตอร์ บิ๊กซีสะพานควาย ครั้งนี้คนสวมเสื้อแดงมาเกือบร้อยคน ค่อยๆ ขยายวงกว้างขึ้น คนเริ่มกล้าที่จะสวมเสื้อแดงออกจากบ้านมากขึ้น

“ในการเคลื่อนไหวถ้าผมไม่โดนบล็อกซะก่อน ผมจะเริ่มจากโลกไซเบอร์ แล้วก็ส่งสัญญาณออกมา เมื่อจังหวะเหมาะสมก็ออกมา ถูกจับก็ไม่ใช่ไร หมายความว่า การถูกจับไม่ใช่ปัญหา ผมพร้อมจะออกมาแล้วถูกจับ แต่อยากให้ออกมาแล้วทำอะไรได้มากกว่าถูกจับ”

กิจกรรมในช่วงแรกของแกนนอนอย่างหนูหริ่ง
จึงถือเป็นกิจกรรมสื่อสารเพื่อส่งสัญญาณออกไปถึงคน
หลายกลุ่ม กลุ่มแรกคือในหมู่คนเสื้อแดงเองเพื่อขยาย
การรับรู้ อีกกลุ่มคือสังคม เป็นการส่งสัญญาณว่าคน
เสื้อแดงขอพื้นที่การแสดงออกทางการเมืองอย่างสันติ
กิจกรรมแต่ละครั้งเป็นไปในลักษณะทำแล้วรีบจบ
ทำเสร็จแล้วจบ ทำซ้ำซากเพื่อสร้างความมั่นใจ
แก่สังคมว่าการเคลื่อนไหวของคนเสื้อแดงเป็นไปด้วย
ความเรียบร้อยไม่มีปัญหา ช่วยลดอุณหภูมิทางการเมือง
และช่วงชิงพื้นที่การแสดงออก ขณะเดียวกันก็ทำให้
รัฐเห็นว่ารูปแบบการแสดงออกทางการเมืองเช่นนี้
ไม่ได้คุกคาม และเป็นผลดีแก่ทุกฝ่ายหากรัฐยอมเปิด
พื้นที่ทางการเมือง ไม่ผลักไสพวกเขาลงใต้ดิน

ดังนั้นเมื่อเป้าหมายคือการสื่อสารจึงจำเป็นต้องเป็น
ข่าว ทันทีที่เป็นข่าวก็จะเรียกคนจำนวนมากมา ปลุก
คนเสื้อแดงให้ฟื้นขึ้นจากภาวะล้มแล้วลุกขึ้นยืน
ในช่วงแรกจึงเป็นภาวะที่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสาร
ผ่านกิจกรรมเพื่อให้พวกเขากลับไปยืนอยู่ในจุด
ที่ล่อแหลมที่สุดได้ด้วยตนเอง นั่นคือที่แยกราชประสงค์

หนูหริ่งอาศัยประสบการณ์เมื่อครั้งทำงานอาสา
สมัครฟื้นฟูผู้ป่วยยาผู้ประสบภัยสึนามิ เขาพบว่าหลัง
เกิดสึนามิซึ่งชุมชนถูกย้ายออกไปอยู่บนเขาไกลจาก
ชุมชนเดิมหลายกิโลเมตร ผ่านไปนับปีอาสาสมัครพา
เด็กๆ เหล่านี้กลับไปชายหาดทะเล ปรากฏว่าใช้เวลานาน
กว่าเด็กๆ จะกล้าลงเล่นน้ำทั้งที่ตลอดชีวิตเขาอยู่กับน้ำ
ทะเล แต่เพราะภาวะช็อกจากสึนามิครั้งนั้นทำให้
พวกเขาไม่กล้าลงเล่นน้ำอีก การพาเด็กๆ กลับไปยัง
ที่เกิดเหตุเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนของการเผชิญหน้ากับ
ความกลัวเพื่อจะก้าวข้ามไปให้ได้

เช่นกันการกลับไปที่ราชประสงค์ในเวลานั้นเป็น
เรื่องจำเป็นมาก ทำอย่างไรให้คนเสื้อแดงผู้เรียกร้อง
ประชาธิปไตยสามารถกลับไปยืนในจุดเดิมที่เคยเป็น
ทุ่งสังหารได้อย่างมีศักดิ์ศรี

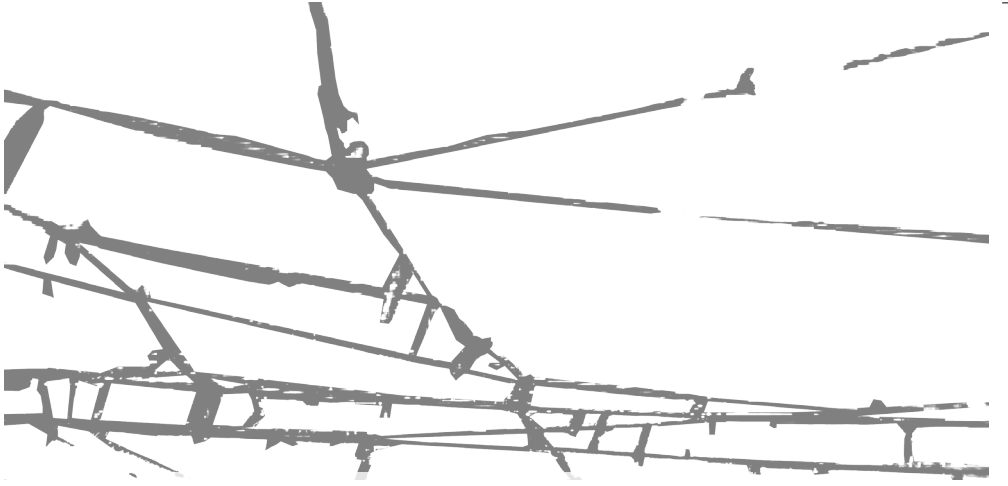
สถาปนารูปแบบแกนนอน

“วันครบ 4 ปีรัฐประหาร 4 เดือนราชประสงค์ ที่คนเสื้อแดงกลับมาเติมพื้นที่ราชประสงค์ครั้งแรกหลัง 19 พ.ค. วันนั้นคือการสถาปนารูปแบบการเคลื่อนไหวที่เรียกว่าแกนนอนเต็มรูปแบบ”

เราอาจยังจดจำกันได้...

ผืนผ้าแดงหลายหมื่นชิ้นถูกเกี่ยวโยงคล้องต่อกัน เป็นใยแมงมุมคลุมถนนสายประวัติศาสตร์การต่อสู้ ทุกอย่างขับเคลื่อนไปโดยธรรมชาติ ไม่มีใครนำ ไม่มีเวทีปราศรัย แต่ละคนปฏิบัติการด้วยตนเอง ยึดให้กัน พุดคุยกัน ร้องเพลงร่วมกัน วันนั้นคือวันที่คนเสื้อแดงกลับมาเติมพื้นที่ราชประสงค์ครั้งแรกหลังถูกสลายการชุมนุมเมื่อวันที่ 19 พ.ค. 2553

“ข้อดีของการเรียกตัวเองว่าแกนนอนคือ ไม่ต้องแบกความรับผิดชอบมากเกินไป และทำให้มวลชนลดการพึ่งพาแล้วกลับไปคิดว่าตนจะขับเคลื่อนด้วยตนเอง ได้อย่างไรในแบบแกนนอนคนหนึ่ง”

ที่ผ่านมาขบวนการต่อสู้ภายใต้โครงสร้างแนวดิ่ง
ทำให้องค์กรนำแบกน้ำหนักมากเกินไป แขนงอ่อนคือ
ความพยายามกระจายอำนาจนั้นออกมา เป็นกลุ่มย่อย
ที่อยู่บนพื้นฐานแนวระนาบ และเป็นกลุ่มเล็กที่ชาญ
ฉลาดจัดการง่าย ไม่เป็นภาระต่อส่วนกลาง สิ่งที่เกิด
ขึ้นในวันที่ 19 ก.ย. 2553 คือปรากฏการณ์กลุ่มย่อย
ที่มีความเป็นธรรมชาติและต้นสดเหมือนเล่นดนตรี
แจ๊ซ

แจ๊ซคือลักษณะดนตรีที่เกิดจากการเล่นอย่างอิสระ
โดยการประสานกันขึ้นเองของนักดนตรี เป็นการ
เล่นสด เล่นด้วยความสนุก ใช้หัวใจเล่น รู้จักนำรู้จัก
ตาม รู้จักหนักเบา รู้จักพัฒนา แจ๊ซเล่นคนเดียวไม่ได้
เพราะเป็นจังหวะที่ต้องอิมโพรไวส์หรือดันกันสดๆ
ปฏิบัติการแบบแจ๊ซก็คือไยแมงมุมวันที่ 19 กันยา
ไม่มีใครรู้ว่าจะเกิดสิ่งนี้ ไม่มีใครคาดการณ์ได้
ทุกอย่างเซอร์ไพรส์ เล่นกันสดๆ

นั่นหมายความว่าถ้าแกนอนมีโอกาสดูฝึกฝน
ศักยภาพหรือเครื่องดนตรีของตน ก็จะมีทักษะและมา
ประกอบกับภาพใหญ่ของการเคลื่อนไหวได้ดี เขาจะ
จัดการตัวเองได้ เป็นอิสระภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วม
เสรีชนก็ปฏิบัติได้แต่ที่สำคัญคือต้องเปลี่ยนมวลชน
เป็นผู้ปฏิบัติงาน ไม่คาดหวังองค์กรนำ ไม่พึ่งพาแกนนำ
พึงตระหนักว่าคุณภาพในสังคมประชาธิปไตยคือ
ประชาชนเป็นผู้กระทำ

ประชาชนจะต้องสร้างรูปแบบการต่อสู้ของตัวเอง
ขึ้นมา ไม่รอเวทีปราศรัย แต่ต้องคิดออกแบบ ทดลอง
ทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับตนเอง รูปแบบเช่นนี้
ไม่อันตรายและทำลายได้ยาก ตำรวจจับไม่ได้เพราะ
ไม่ได้ทำผิดกฎหมาย กิจกรรมประเภทนั่งเสวนา บ่น
จกรยาน ทำอาหาร ไปปิกนิก กินกาแฟ เดินแอโรบิก
เหล่านี้ไม่ถูกเฟ้งเล็งและรัฐไม่อาจเข้ามายุ่มย่ามกับ
กิจกรรมดังกล่าวได้เลย

“ที่เทียนไม่ดับเพราะว่ามีเทียนหลายเล่มมาต่อไฟกัน
เล่มหนึ่งดับ อีกเล่มหนึ่งยังคงอยู่ต่อไปมิจบสิ้น”

- 2 -

แก๊งหนอน.. ..หนอนยังงี้

ประชาธิปไตยต้องเริ่มจากภายในชนวน
คนข้างล่างหรือเบี้ยทุกคนต้องเติบโตขึ้นมาส่วนตัวเอง
รับผิดชอบการเคลื่อนไหวของตัวเองได้

มวชน VS ผู้ปฏิบัติงาน

“แล้วแต่แกนนำนั่นละ เราเป็นแค่มวชน เขาให้ทำอะไรก็ทำ”

หากคุณกำลังคิดถึงประโยคนี้ ลืมไปได้เลยเพราะหนังสือเล่มนี้บอกคุณว่า คุณต้องเป็นมากกว่ามวชน!

มวชนต่างกับผู้ปฏิบัติงานอย่างไร? ให้ลองนึกเปรียบเทียบว่าหากคุณกำลังอยู่ในสนามฟุตบอล คุณจัดวางตัวเองไว้ตรงไหนในสนาม

ก. คนดูบอล ข. ผู้เล่น ค. กองเชียร์

ใน 3 ข้อนีบทบาทของผู้ปฏิบัติงานอาจเปรียบได้กับผู้เล่นในสนาม นักเตะต้องรู้ว่าทำอะไรจึงจะเลี้ยงบอลไปยังประตูฝ่ายตรงข้ามได้ ต้องฝึกฝนตัวเอง ผู้เล่นแต่ละคนมีหน้าที่มีภารกิจของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นกองหน้า กองหลัง กองกลาง หรือผู้รักษาประตู แต่ทั้งหมดนี้ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม มีการวางแผนการเล่นและหมั่นฝึกซ้อมอยู่เสมอ แกนนอนก็เช่นกัน ต้องรู้ว่าเล่นอย่างไรจึงจะชนะ

ส่วนกองเชียร์นั้นแม้จะไม่ใช่ว่าผู้เล่นแต่อยู่ในทีมข้างสนาม คอยสนับสนุน เป็นพี่เลี้ยง ส่งเสียงเชียร์ ถือป้ายหรือทาสีแต่งหน้าเป็นสัญลักษณ์ทีมที่ตนเชียร์ หรือคอยโบกธงอยู่ข้างสนาม มีการแสดงออกด้วยกิจกรรมของตนเอง เหล่านี้ก็จัดเป็นผู้ปฏิบัติงานเพราะไม่ได้มาดูเฉยๆ สำหรับคนดูบอลที่ไม่ได้สร้างสรรค์กิจกรรมใดๆ ขึ้นมาก็อาจเปรียบได้กับมวอลชน

แกนนอนเป็นหนึ่งในผู้ปฏิบัติงาน ทำอย่างไรจะเปลี่ยนมวอลชนไปเป็นผู้ปฏิบัติงาน ทำอย่างไรจะเปลี่ยนคนดูบอลมาเป็นกองเชียร์ถือนป้ายหรือลงเล่นในสนาม นี่คือโจทย์หลักของแกนนอนในขบวนการต่อสู้ของคนเสื้อแดง

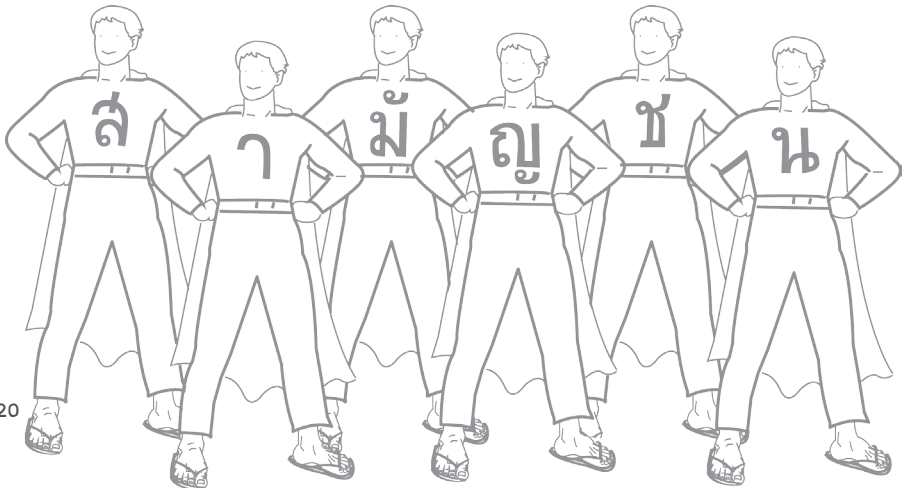
“ทำยังไงให้คนเล็กคนน้อยที่เราแต้แงฝงปราศรัยได้ลุกขึ้นมาสร้างกิจกรรมของตัวเอง นี่คืจตุแด่ที่สุดจุดหนึ่งของขบวนการเสื้อแดงในช่วงเวลาสามสี่ปีที่ผ่านมาไม่เคยมีการส่งสัญญาณหรือสร้างความเป็นผู้นำแก่คนเล็กคนน้อยเหล่านี้เลย ถึงเวลาแล้วที่ทุกคนต้องฝึกที่จะเป็นผู้นำ นำได้ด้วยตัวเอง”

แกนนำ VS แกนหนุน

มีความเข้าใจผิดเสมอว่าข้อเสนอเรื่องแกนหนุน
เป็นการปฏิเสธแกนนำ ทั้งที่จริงแล้วนี่คือความ
พยายามอุดช่องโหว่เพื่อให้ขบวนเดินต่อไปได้โดย
ไม่ต้องพึ่งพาแกนนำมากนักต่างหาก

“ผมไม่ได้ปฏิเสธแกนนำ แต่ว่านั่นไม่ใช่จุดที่ผมสนใจ
ผมสนใจเรื่องขบวนซึ่งเป็นองค์ประกอบใหญ่ทั้งหมด
และผมเห็นว่าขบวนต่างหากที่ถูกกละเลย ทำให้ภาพรวม
ทั้งหมดมันไม่สมบูรณ์ ดังนั้นต้องมาปรับขบวนก่อน
ไม่ต้องเป็นห่วงแกนนำ แกนนำเขามีศักยภาพสูง เขาเอา
ตัวรอดได้ เขาจะพัฒนาไปได้ตามสถานการณ์ แต่ว่าเมื่อ
เราปรับขบวนได้องค์ประกอบทั้งหมดจะสมบูรณ์มาก”

ระบบแกนนอนสุดท้ายแล้วก็ต้องมีแกนนำ เพียงแต่ที่ผ่านมารวมักให้ความสำคัญกับโครงสร้างส่วนบน จนลืมโครงสร้างส่วนล่าง เรามักจะจ่อจ้อกับหัวขบวนอย่างเดียวจนละเลยฐานล่าง เหมือนกราฟที่มีแต่แกน แนวตั้งทั้งที่แกนแนวนอนก็สำคัญไม่แพ้กัน ถ้าสามารถทำให้แกนนอนหรือผู้ปฏิบัติงานมีจำนวนมากขึ้นๆ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพจะสร้างความเข้มแข็งให้ขบวนการต่อสู้ ช่วยหนุนเสริมแกนนำได้อีกทางหนึ่งด้วย

1. แกนนำก็จะไม่ต้องทำหน้าที่หนักหนาสาหัสเกินไป เพราะกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจำนวนมากจะลี้้งงานเหล่านี้ออกไปเอง ที่ผ่านมาขบวนการเสื้อแดงตั้งความหวังกับแกนนำหรือองค์กรนำมากเกินไป อยากให้แกนนำทำนั่นทำนี่ หรือตั้งคำถามว่าทำไมแกนนำไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วก็เอาภารกิจร้อยพันยัดให้แกนนำ ซึ่งแน่นอนแกนนำทำไม่ได้ทั้งหมด แทนที่เราจะเอางานออกจากเขาแล้วให้เขามีโอกาสพัฒนาศักยภาพการนำไปด้วย

2. แกนน่าจะต้องมีจุดเชื่อมโยงกับโครงสร้างส่วนล่างอย่างสอดคล้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องจิตวิญญาณหรือความสัมพันธ์ แกนน่าควรจะเป็นคนที่เติบโตมาจากฐานล่าง หรือไม่ก็ได้รับการสนับสนุนจากฐานล่างอย่างชัดเจน ที่สำคัญต้องแสดงเจตจำนงของคนทั้งขบวนให้เป็นหนึ่งเดียว

ส่วนแกนนอนก็ต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- ให้ความสำคัญกับมวลงนสูงสุด
- ขับเคลื่อนในแนวระนาบ (แกนนอน - มวลงน)
(แกนนอน - แกนนอน)
- ทำหน้าที่เชื่อมประสาน เปิดพื้นที่ให้มวลงนได้มีส่วนร่วมและแสดงศักยภาพของตนเอง สร้างภาวะผู้นำ

- จัดตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นมา เป็นกลุ่มขนาดเล็ก 5-15 คน เพื่อสร้างองค์กรปฏิบัติการ
- ชัดเจนเรื่องเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และค้นหายุทธวิธีของกลุ่มเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ได้
- พยายามเชื่อมโยงกับแกนนอนคนอื่นๆ เมื่อมีการกิจร่วม และตัดสินใจเพื่อสร้างฉันทามติร่วมกับกลุ่มอื่นๆ ได้ ไม่ทำงานโดดเดี่ยว
- เป็นนักเรียนรู้ ถอดบทเรียน ศึกษาค้นคว้า พัฒนา ปรับปรุงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง ควรสื่อสารเป็น ที่สำคัญต้องรู้จักฟัง และเป็นนักฟังด้วย

จำเป็นจะต้องจัดตั้งกลุ่มให้ได้
อย่างน้อยเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เพราะแกนนอน
ไม่ใช่ปัจเจกชน เมื่อจัดตั้งกลุ่มแล้วก็ต้องพัฒนา
ขยายจากไชซ์ S เป็นไชซ์ M ในเชิงคุณภาพ
คือเป็นไชซ์ M ที่มีศักยภาพสูง บริหารจัดการ
ได้เองด้วย และขยายต่อไปได้ไม่สิ้นสุด

ภาวะผู้นำ VS ผู้ตาม

ภาวะผู้นำเป็นอีกหนึ่งคุณสมบัติสำคัญของคนที่จะเป็นแกนนำ ภาวะผู้นำควรเกิดขึ้นในทุกคน ไม่ควรมีเฉพาะในแกนนำหรือคนที่เป็นแกนนำ

ภาวะผู้นำคืออะไร ?

ภาวะที่เราำตนเองได้ แม้ไม่มีการนำก็จะนำพาตนเองได้ ลูกขึ้นนำได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งหรือรอใครมานำ คิดริเริ่มได้ มองเจ็ญ์ออก ตีเจ็ญ์แตก และเริ่มต้นเองโดยไม่ต้องรอคำสั่ง เมื่อนำตนเองได้ และความคิดคุณสอดคล้องกับคนอื่น คนก็จะตามคุณเอง คนอื่นก็จะเริ่มเข้าร่วมปฏิบัติการกับคุณ

คนที่มีภาวะผู้นำจะมีภาวะผู้ตามอยู่ในตัว แกนนำจะต้องรู้จักเล่นเป็นทีม ทีมเวิร์กคือเมื่อถึงจุดที่ต้องนำคุณก็ลูกขึ้นนำได้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะเอาแต่นำลูกเดียว ต้องตามไปด้วย

จะสร้างภาวะผู้นำได้อย่างไร ?

1. ปรับทัศนคติ ภาวะผู้นำเป็นเรื่องทัศนคติ ต้องปรับทัศนคติที่เคยคิดว่าตัวเองไม่สามารถเป็นผู้นำได้ หรืออาย ไม่กล้า กลัวผิด ลองท้าทายตัวเองว่าเราก็ทำได้และกล้าที่จะนำ

2. การได้มีโอกาสฝึกฝนพัฒนาการมีส่วนร่วม มีโอกาสได้เรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม

โดยธรรมชาติกลุ่มเพื่อนจะมีภาวะผลัดกันนำอยู่แล้ว กลุ่มปฏิบัติการก็เช่นกัน หัวหน้ากลุ่มไม่จำเป็นต้องนำทุกเรื่อง หัวหน้ากลุ่มมีหน้าที่ดึงศักยภาพของคนในกลุ่มออกมา บางคนเก่งเรื่องกิน บางคนเก่งเรื่องเที่ยว บางคนเก่งเรื่องหาทุน อีกคนเก่งเรื่องเสริมสวย แต่ละคนก็จะผลัดกันนำในเรื่องที่ตนถนัดหรือเชี่ยวชาญ สภาพการณ์เช่นนี้เรียกว่าภาวะผู้นำ ต้องฝึกฝนและสร้างสภาพแวดล้อมเช่นนี้ให้เกิดขึ้น ทั้งในกลุ่มเล็กๆ ในชุมชนและสังคม

ภาวะผู้นำเป็นอะไรก็ได้ เมื่อวันหนึ่งคุณถอดหมวก
คุณลดตัวลงได้ถึงระดับต่ำสุด เพื่อบรรลุเป้าหมาย
คุณจะโน้มระดับแปรตัวเองไปเป็นสิ่งนั้นได้
นี่คือภาวะผู้นำ

- 3 -

แกนนอน ...ใคร ๆ ก็เป็นได้

สิ่งที่ผมทำไม่ใช่เรื่องผิดธรรมชาติ มันสอดคล้อง
กับปรากฏการณ์ของสังคมยุคสมัยนี้ ถ้าจะ
มีคำไหนที่แทนคำว่าแกนนอนนั้นคือการเป็น
ผู้ปฏิบัติงาน และการรวมกลุ่มขนาดเล็กที่เรียก
ว่ากลุ่มแกนนอน เป็นกลุ่มย่อยที่อยู่บนพื้นฐาน
แนวระนาบ แนวระนาบนี้จะปลดปล่อย
ศักยภาพของผู้คน และมันจัดการง่าย

หัวใจ 5 ข้อของแกนนอน

ใครๆ ก็เป็นแกนนอนได้ถ้ายึดกุมหัวใจ 5 ข้อนี้ไว้ได้

1. เป็นกลุ่มปฏิบัติการ

คติประจำใจแกนนอนข้อแรกคือ “เปลี่ยนมวลชนเป็นผู้ปฏิบัติงาน เปลี่ยนสภากาแฟเป็นกลุ่มปฏิบัติการ” กล่าวคือ แกนนอนเป็นกลุ่มปฏิบัติการที่มีลักษณะ กึ่งทางการหรือเป็นทางการกว่าสภากาแฟ สภากาแฟคือที่ที่มาเจอกันแล้วคุยแลกเปลี่ยนแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีแบบแผนการคุย ไม่มีข้อตกลง ไม่มีสมาชิกแน่นอน ไม่มีการกิจ เรียกได้ว่าเป็นความสัมพันธ์แบบหลวมเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติตามสภาพแวดล้อม แต่กลุ่มปฏิบัติการเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้ง มีผู้ประสานงาน ชัดเจน มีโครงสร้างมีสมาชิกแน่นอน มีการวางแผนการประชุมอย่างเป็นระบบ วางแผนว่าจะคุยเรื่องอะไร เพื่อนำไปสู่อะไร มีมติที่เห็นพ้องต้องกันนำไปสู่การปฏิบัติได้

คุณอาจเริ่มจากการรวมกลุ่มเพื่อน คนรู้จัก ครอบครัว
ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน หรือเพื่อนที่รู้จักใน
ที่ชุมนุมก็ได้ อย่าโดดเดี่ยวตัวเอง ระลึกไว้เสมอว่า
ปัจเจกชนไม่มีพลังในการเปลี่ยนแปลง

2. เป็นกลุ่มศึกษา

คติประจำใจแก่นนอนข้อต่อมาคือ “สร้างวัฒนธรรมคุณภาพ” เมื่อรวมกลุ่มได้แล้วจะต้องสร้างความเป็นกลุ่มศึกษาให้เกิดขึ้น นั่นคือสร้างกระบวนการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น พูดคุยแลกเปลี่ยน จัดดูหนังแล้วอภิปราย หรือจัดวิจารณ์หนังสือ มีการตั้งหัวข้อก่อนประชุม สร้างรูปแบบการประชุมการพูดคุยที่เป็นระบบ วิเคราะห์และมองปัญหาให้ขาด อาจเชิญวิทยากรมาแลกเปลี่ยนความรู้ หรือออกไปทำกิจกรรมข้างนอก เช่น ถ้าสมาชิกกลุ่มอยากรู้เรื่องประวัติศาสตร์ 14 ตุลา ก็อาจจะจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อไปเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ทุกครั้งหลังจัดกิจกรรม
ต้องสรุปได้ว่าคุณเรียนรู้
อะไร ต้องมั่นใจว่าผ่าน
กระบวนการดังกล่าวแล้ว
รู้สึกว่าได้เรียนรู้เพิ่ม

3. ขยายแนวร่วม

ทำงานขยายมวลชน อาจด้วยวิธีเชิญชวนสมาชิกใหม่
เข้ากลุ่ม หรือไปทำงานกับกลุ่มอื่นๆ ทั้งที่คิดเหมือนกัน
และไม่เหมือนกัน พุดคุยแลกเปลี่ยนสร้างความสัมพันธ์
ซึ่งกันและกัน

เป็นไปได้ที่สมาชิกในกลุ่มจะไม่เชื่อมกับใครเลย
แต่มันจะเชื่อมเองโดยอัตโนมัติไม่ทางตรง
ก็ทางอ้อม คนคนหนึ่งอาจร่วมได้หลายกลุ่ม
ขึ้นอยู่กับการประเมินศักยภาพของตน

4. สันับสนุนปฏิบัติการของกลุ่มอื่น

คอยทำหน้าที่สนับสนุนกลุ่มเครือข่ายอื่นๆ ด้วย
เวลากลุ่มอื่นจัดกิจกรรมเราก็ไปร่วม เวลากลุ่มเราจัด
กิจกรรมก็ชวนกลุ่มอื่นๆ มาร่วม เป็นต้น สร้างความ
สัมพันธ์และเชื่อมโยงระหว่างกันได้

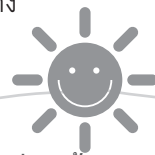
เป็นกลุ่มสนับสนุนการเคลื่อนไหว
ของขบวนการโดยภาพรวม

5. มีปฏิบัติการของตนเอง

ออกแบบกิจกรรมของตนเอง เช่น กลุ่มทนายความ ก็อาจเป็นกลุ่มที่คอยให้บริการเรื่องกฎหมาย กลุ่มคนทำงานศิลปะก็อาจช่วยด้านการออกแบบหรือฝ่ายศิลป์ กลุ่มละครเช่นกลุ่มประกายไฟการละคร ก็อาจทำงานด้านวัฒนธรรม เป็นต้น

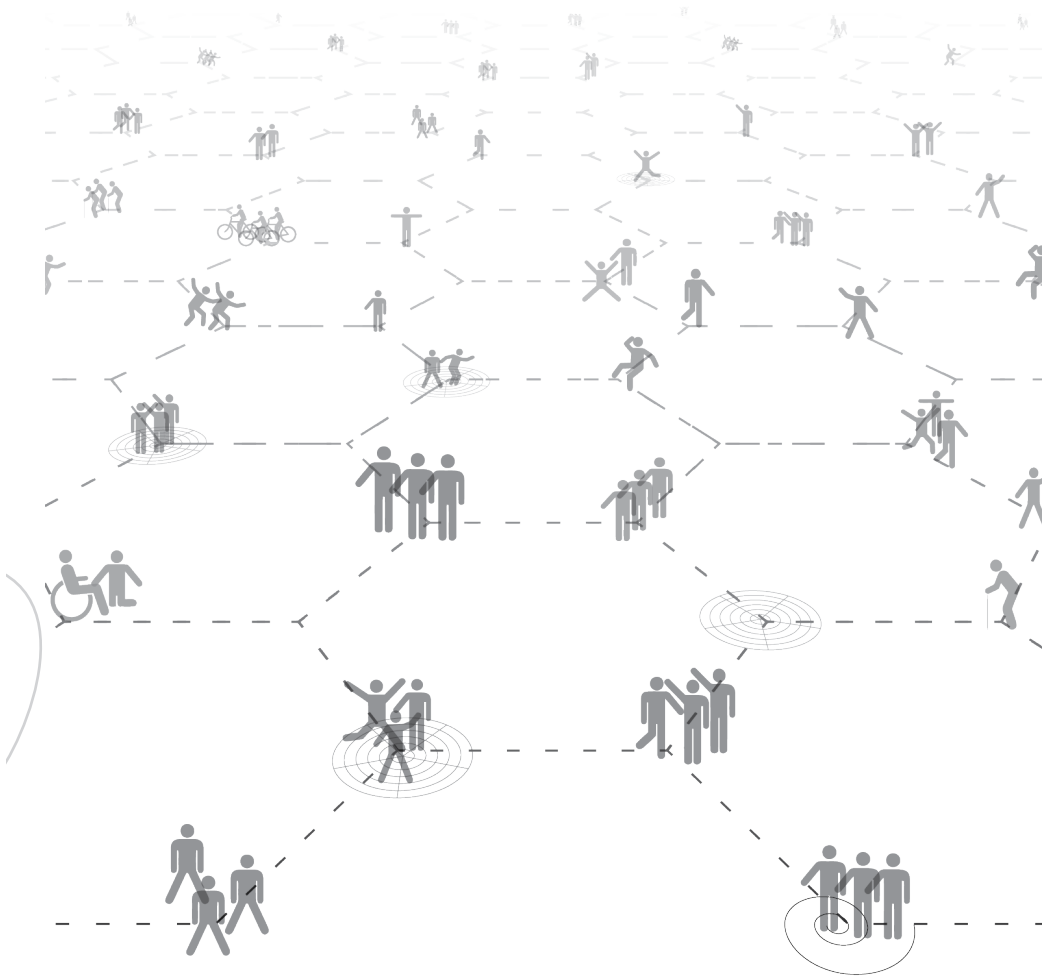
นอกจากนี้ก็มีตัวอย่างน่าสนใจ อาทิ กลุ่มทำกับข้าว กลุ่มพยาบาลในที่ชุมชน และกลุ่มที่ทำหน้าที่เก็บขยะในที่ชุมชน ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของคนที่มารู้จักกัน ในที่ชุมชน ชักชวนกันเก็บขยะโดยให้เหตุผลว่าอยากให้สถานที่ชุมชนนั้นอยู่ได้นานๆ อาจกล่าวได้ว่ามีกลุ่มซึ่งรวมตัวกันออกแบบกิจกรรมที่ทำได้ง่ายและทำได้จริง เหล่านี้จำนวนมากในขบวนการคนเสื้อแดง

เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ
มีวิวัฒนาการ และสามารถออกแบบ
กิจกรรมของตนที่เชื่อมกับขบวนการ
โดยภาพรวมได้

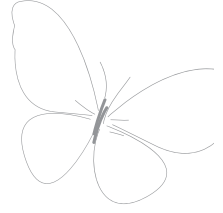

“เคลื่อนไหวแนวระนาบ ปฏิบัติการอย่างอิสระภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วม”

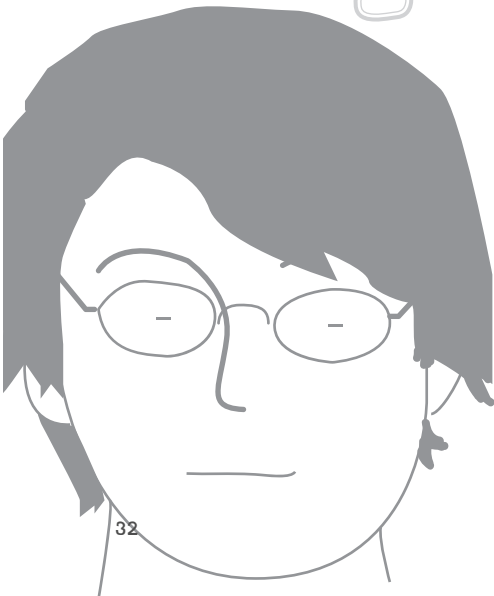

โมเดลผีเสื้อ (แดง) ขยับปีก

ผีเสื้อสร้างสีสันให้ธรรมชาติ
แต่ฉันอยากเห็นผีเสื้อขยับปีกสร้างพายุใหญ่

เมื่อยึดกุมหัวใจ 5 ข้อได้แล้ว
ลองมาดูว่ามีโมเดลอะไรบ้างที่คน
เสื้อแดงจะทำได้ที่นี่และเดี๋ยวนี้!

แดงประจำซอย

“ในเมื่อเรามีมอเตอร์ไซค์รับจ้างหน้าปากซอยได้
ทำไมเราจะมีแดงประจำซอยไม่ได้เล่า”

นี่คือปฏิบัติการที่ทำได้ง่ายและทำได้เลย เนื่องจาก
“ซอย” คือหน่วยพื้นที่ที่เล็กที่สุดในชุมชนละแวกบ้าน
แดงประจำซอยเป็นโครงสร้างของกลุ่มในเชิงภูมิศาสตร์
และความสัมพันธ์ของกลุ่มโดยพื้นฐานแล้วเป็นความ
สัมพันธ์เชิงภูมิศาสตร์ ถ้าเราส่งเสริมโครงสร้างแดง
เชิงภูมิศาสตร์ขึ้นมา โดยเฉพาะระดับซอย ในอนาคต
จะกลายเป็นกลุ่มพื้นฐานสำคัญของการขับเคลื่อนเรื่อง
ใหญ่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณอาจรวมกลุ่มคนในซอยเริ่มจาก 2-3 คน ค่อยๆ
วิวัฒนาการเพิ่มจำนวนขึ้น เริ่มจากจุดเล็กๆ แล้วจะ
ลามเป็นไฟลามทุ่งโดยไม่ต้องจัดตั้งด้วยซ้ำ เมื่อขยาย
ถึงระดับหนึ่งอาจนำไปสู่การจัดเทศกาลแดงประจำซอย
ขึ้นก็เป็นได้

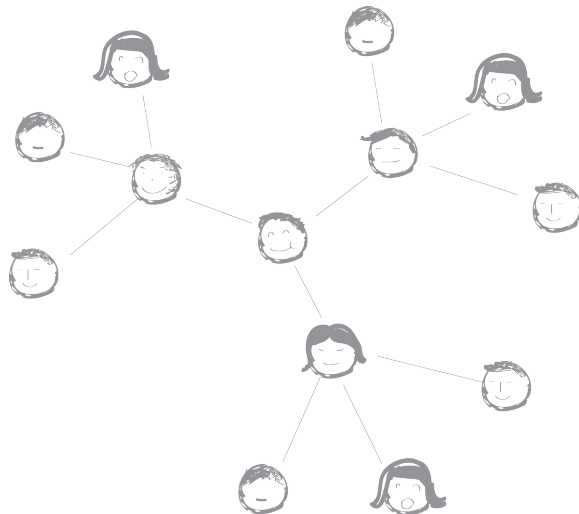

แดงประจำบริษัท

เช่นเดียวกับแดงประจำซอย เป็นการรวมกลุ่มใน
เชิงพื้นที่ คนที่อยู่ในสำนักงานหรือโรงงานเดียวกัน
ควรจะรวมกลุ่มกันเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร พูดคุยกันใน
วงข้าว หรือเชิญวิทยากรจากภายนอกมาแลกเปลี่ยน
ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

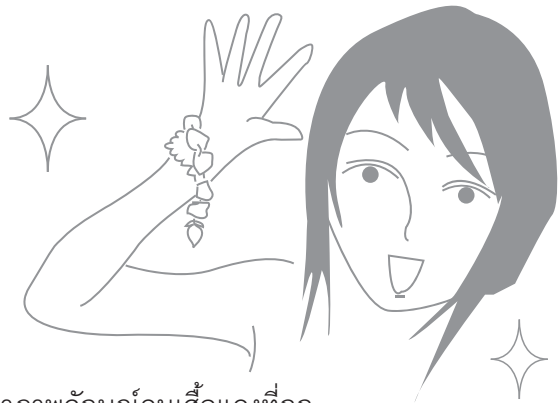
แดงเวย์ ขยายตรงประชาธิปไตย

ธุรกิจขายตรงประสบความสำเร็จในการขยายตลาด
ฉันใด แแดงเวย์ก็จะใช้โมเดลนั้นในการขยายตลาด
ประชาธิปไตยฉันนั้น

แดงเวย์มาจากแนวคิด network marketing เพื่อขยายตลาดและขยายมวลชน แนวคิดนี้พัฒนามาจากการตลาดสมัยใหม่ที่อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการขยายฐานลูกค้า ภายใต้สมมุติฐานที่ว่า คนคนหนึ่งมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอีกประมาณ 40-50 คน แล้วความสัมพันธ์นี้แปรเป็นมูลค่าได้ ถ้าเรานำ network marketing มาปรับใช้กับการเคลื่อนไหวทางสังคมการเมือง เราจะขยายตลาดประชาธิปไตยบนฐานความจริงที่ว่าแต่ละคนมีเครือข่ายของตน ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายญาติพี่น้อง มิตรสหาย คนรู้จัก ลูกค้า นายจ้าง เพื่อนร่วมงาน ฯลฯ ได้อีกมหาศาล

แดงดูดี

คงไม่มีใครปฏิเสธว่าภาพลักษณ์คนเสื้อแดงที่ถูกผลิตซ้ำโดยสื่อในกรุงเทพฯ มักเป็นภาพของ “คนถ้อยไร้การศึกษา ใช้ความรุนแรง ไม่มีเหตุผล โง่ เอาแต่ได้ ถูกจ้างมา ฯลฯ”

แต่งดูดีคือการ “รีแบรนด์ดิ้ง” หรือสร้างภาพลักษณ์ใหม่แก่ขบวนการคนเสื้อแดง เพื่อสื่อสารกับสังคมว่าคนเสื้อแดงก็เป็นคนธรรมดาบนท้องถนน เป็นคนซบแท็กซี่ เป็นคนงานในบ้าน เป็นเพื่อนนักเรียน เป็นเพื่อนในบริษัท เป็นเจ้านาย เป็นผู้ถือหุ้นคนหนึ่ง เป็นคนปลูกข้าวให้เรากิน เป็นคนรอบข้างที่มีความสัมพันธ์กับเราไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คนเสื้อแดงไม่ใช่เอเลี่ยนหรือเชื้อโรคที่จะเข้ามาทำร้ายใคร ที่สำคัญคนเสื้อแดงไม่ใช่พวกบ้องตันโง่เง่า แต่ “ดูดี” ที่เดียวนะจะ ☺

แต่งดูดีถือเป็นการต่อสู้ในมิติทางวัฒนธรรม เนื่องจากความเป็นจริงในมิติวัฒนธรรมที่เราพบเห็นก็เปรียบได้กับซอฟต์แวร์คนละชุดที่ใช้ร่วมกันไม่ได้ เช่นโปรแกรมสำหรับไอโฟนย่อมนำไปใช้กับเครื่องแอนดรอยด์ไม่ได้ เช่นกันคนเมืองบางส่วนมองคนเสื้อแดงเป็นเอเลี่ยน ไม่เหมือนคนไทยในภาพจำของเขา เพราะโลกทัศน์ของเขายู่เพียงหน้าจอทีวีซึ่งฝังชิปวิธีคิดและความเข้าใจไว้ในหัวว่าคนไทยต้องหน้าตาแบบนี้ ต้องคิดแบบนี้เท่านั้น

แต่งดูดีคือการขยายพื้นที่ทางความคิดความเชื่อของคนในเมืองเพื่อเปลี่ยนฟอร์แมต อาจใช้กลยุทธ์เช่นเปลี่ยนการแต่งกายให้ดูอินดี้ สวมเสื้อแดงยี่ห้อดีๆ ใส่มินิสเกิร์ต เปลี่ยนการใช้ภาษาหรือคำพูดที่เคยใช้

ปราศรียอยู่ประจำ เปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้หลากหลาย เท่และสนุก เช่น ทำแฟลชม็อบ จัดกิจกรรมบันจี้กระยาน เป็นต้น

ลองนึกถึงการตลาดที่ต้องปรับเปลี่ยนให้เท่าทันการบริโภคของคนยุคใหม่ตลอดเวลา เพราะการบริโภคในโลกยุคนี้เป็นการบริโภคด้านความรู้สึก เช่น เป๊ปซี่แมกซ์ กับโค้กซีโร่ แคลอรี่ 0% เหมือนกันแต่สู้กันตรงที่ใครเป็นพรีเซนเตอร์ ใครดูดีกว่าใคร หรือตลาดนมเปรี้ยวเดิมมียาคุลท์เจ้าเดียว ภาพของยาคุลท์คือสาวยาคุลท์ขี่จักรยาน มาวันหนึ่งดัชมิลล์เข้ามาแข่งขันในตลาดดัชมิลล์เริ่มจากการศึกษาวิจัยคิดค้น จากนั้นก็นำเสนอภาพสาวเปรี้ยวกินนมเปรี้ยวแล้วสวย ใช้การตลาดแบบภาพลักษณ์มาส่งเสริมการขาย ปรากฏว่าประสบความสำเร็จจนแย่งส่วนแบ่งในตลาดมาจากยาคุลท์ได้

ในสังคมการเมืองก็เช่นกัน เราแต่ละคนอยู่ในฟอรัมที่แตกต่างกันเกินไป ถ้าปรับฟอรัมให้เข้ากันได้ คนอื่นก็จะเดินเข้ามาเรียนรู้เอง อันดับแรกจึงต้องทำให้ดูดี ดูน่าสนใจ เริ่มจากทำให้ไม่ดูแย่มาก่อนแล้วค่อยพัฒนาให้ดูดี ทำผิดก็ยอมรับผิด ไม่ก้าวร้าว มีเหตุผลที่สำคัญคือรู้จักฟังและฟังเป็น

แดงในเมือง

ภาพของคนเสื้อแดงมักถูกมองว่าเป็นแดงในชนบท ซึ่งแม้ส่วนใหญ่มีฐานจากชนบทจริงแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ในเมืองมีคนเสื้อแดงอยู่ ทั้งในกรุงเทพฯ และหัวเมือง ต่างจังหวัด แดงในเมืองจะเป็นกลไกสำคัญในการทำงานทางความคิดกับคนที่ไม่เข้าใจคนเสื้อแดงซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในเมือง เพราะวัฒนธรรมทางความคิดของคนที่อยู่ในพื้นที่ภูมิศาสตร์เดียวกันจะสื่อสารกันได้ง่ายกว่า คนนอกพื้นที่ ดังนั้นใครที่รู้ตัวว่าเป็นแดงในเมืองควรไปทำแดงประจำซอยหรือแดงประจำบริษัท ขยายกลุ่มคนเสื้อแดงในเมืองให้มากขึ้น

นักรบไซเบอร์

เนื่องจากแนวรบของคนเสื้อแดงเป็นแนวรบในเมือง ดังนั้นโลกไซเบอร์จึงเป็นโอกาสสำคัญของการขยายมวลชน โลกไซเบอร์ยังเป็นสื่อของสามัญชนคนธรรมดา ในเมื่อเราเดินทางมาถึงยุคที่มีสื่อสำหรับคนธรรมดาแล้ว เป็นสื่อที่ประหยัด เข้าถึงได้ และเคลื่อนไหวการเมืองกับกลุ่มเป้าหมายได้ด้วย เราก็ควร

ฝึกฝนและลงทุนในเรื่องนี้ อาศัยช่องทางนี้ในการขยายตลาดประชาธิปไตย

จะเป็นนักรบไซเบอร์ได้ก่อนอื่นต้องเห็นความสำคัญของโลกไซเบอร์ เพราะการต่อสู้ทางการเมืองเป็นการต่อสู้ทางความคิดและข้อมูล ไซเบอร์เป็นเหมือนแซนด์บ็อกซ์ เป็นสื่อมีเดีย ให้คนวิ่งผ่าน content แล้วมันกระจายต่อได้กว้างขวางมาก เราจะใช้ช่องทางนี้ในการขยายความคิดและข้อมูล รวมทั้งตอบโต้ด้วย ที่ผ่านมามีการจี้ตักขบวนหรือสร้างองค์ความรู้ในเรื่องนี้ ทั้งที่การออกไปต่อสู้ในสนามเราต้องใช้ทุกรูปแบบทุกช่องทางให้ได้

กลุ่มศึกษา auto update

โมเดลที่กล่าวมาทั้งหมดจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้ากลุ่มแกนนอนไม่ใช้กลุ่มศึกษาที่พร้อมจะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ

Auto update หมายถึงการเป็นกลุ่มศึกษาที่อัปเดตตัวเองได้ หากเปรียบกับโลกของซอฟต์แวร์ซอฟต์แวร์ก็คือชุดคิด ระบบคิด ตรรกะเหตุผล มันอัปเดตตัวเองตลอดเวลาหลังจากที่มันพบข้อจำกัดต่างๆ กลุ่มแกนนอนก็เช่นกันควรจะสามารถในการถอดบทเรียนและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาอัปเดตตัวเอง

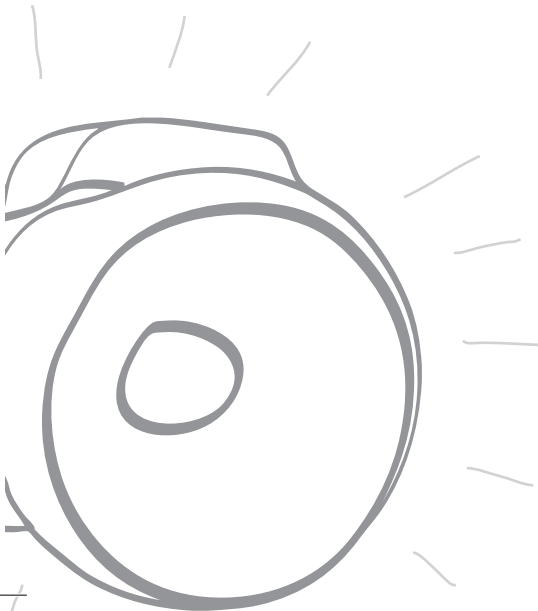
มีใครรู้บ้างว่าทำไมกล้องฟิล์มจึงอันตรายไปจากโลกยุคใหม่ภายในเวลาไม่ถึงชั่วอายุคน ทั้งที่ฟิล์มเคยโด่งดังมาก่อนจะถูกโลกดิจิทัลเข้าแทนที่ และบริษัทยักษ์ใหญ่ในอุตสาหกรรมถ่ายภาพบริษัทหนึ่งซึ่งเคยครองตลาดฟิล์มเกรตเอมมาก่อนก็ต้องพ่ายแพ้ในการ

แข่งขันเมื่อถึงคราวเปลี่ยนยุคสู่โลกดิจิทัล หากสืบย้อนกลับไปจะพบว่าบริษัทยักษ์ใหญ่ที่กล่าวข้างต้นนั้นที่จริงเคยมีแล็บดิจิทัลที่ผลิตกล้องดิจิทัลออกมาได้อันดับต้นๆ ของโลก แต่ผู้บริหารกลับไม่ยอมลงทุนในแล็บนี้และมองว่าแล็บนี้เป็นอันตรายต่อธุรกิจหลักคือกล้องฟิล์ม และในขณะที่นโยบายบริษัทนี้ไม่สนับสนุนแล็บดิจิทัล บริษัทอื่นกลับทุ่มทุนสนับสนุนเต็มที่จนท้ายที่สุดก็ชิงตลาดไปได้หมด นี่คือตัวอย่างว่าแม้จะเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องการถ่ายภาพแต่หากไม่ยอมรับกฎข้อเท็จจริงของวิวัฒนาการ หรือมัวแต่ยึดติดกับรูปแบบเดิมที่เคยทำมา สุดท้ายก็ไม่อาจอยู่รอดในโลกยุคใหม่

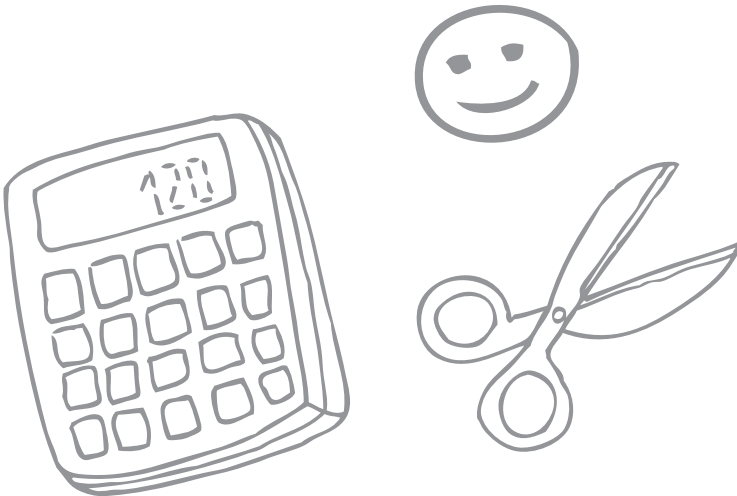
เช่นเดียวกันถ้าเรายึดติดรูปแบบกิจกรรมเดิมๆ เช่น กิจกรรมผูกผ้า เอาแต่ผูกผ้าแดงไปเรื่อยๆ หรือ ขี่จักรยานก็เอาแต่ขี่จักรยาน ทำซ้ำๆ แต่ไม่ยกระดับก็ไม่มีประโยชน์ เราต้องรู้จักวิวัฒนาการ ดูว่ากิจกรรมไหนทำหน้าที่รับใช้เป้าหมายในสถานการณ์นั้นๆ สิ่งที่เราต้องยึดติดคือเป้าหมาย แล้วสร้างเครื่องมือที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ดัดแปลงตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ดีขึ้น นี่คือกุญแจสำคัญของแก่นนอน

“ผมเชื่อเรื่องเทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่ได้เชื่อเรื่องเทคโนโลยีไฮเทค เรื่องบางเรื่องต้องใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ผมไม่ใช่พวกบ้าเทคโนโลยี ผมชอบเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ แต่วันหนึ่งผมก็กลับมาใช้สติกเกอร์เล่นละคร หรือผูกผ้า เพราะผมเข้าใจเครื่องมือสื่อสารแบบนี้ แล้วผมก็เลือกใช้มันอย่างเหมาะสม ไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องไฮเทค”

กล่าวได้ว่าการเคลื่อนตัวของสังคมมีความหลากหลายอยู่ในนั้น ไม่เพียงยึดติดเทคโนโลยีใหม่หรือเก่า ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขณะนั้นสอดคล้องกับอะไร ความยืดหยุ่นและยึดกุมเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้เราเข้าใจและเลือกใช้เทคโนโลยีในรูปแบบที่สอดคล้องกับการเคลื่อนไหว

ครั้งหนึ่งมีอาสาสมัครชาวต่างชาติมาช่วยฟื้นฟู
ความเสียหายในพื้นที่ที่ถูกสึนามิทำลาย เขาได้รับ
มอบหมายให้ตัดไม้เป็นท่อนขนาดเท่าๆ กัน ฝรั่งเศส
ใช้เลื่อยเหล็กที่ตนพกมาด้วยเลื่อยไม้ไผ่ ปรากฏว่า
เลื่อยเท่าไรก็ไม่สำเร็จกระทั่งเลื่อยหัก เขาจึงบอก
ให้อาสาสมัครคนไทยช่วยหาซื้อเลื่อยเหล็กแบบนี้ให้
หน่อยเพราะเขาเชื่อว่าเลื่อยเหล็กมีประสิทธิภาพสูงสุด
อาสาสมัครอีกคนหนึ่งเป็นชาวอาข่ามาจากบดอยเหิน
ฝรั่งเศสใช้เลื่อยเหล็กเลื่อยไม้ไผ่จนเลื่อยหัก ก็คว้ามัด
เล่มหนึ่งมาสับไม้ไผ่เป็นท่อนๆ อย่างที่เคยใช้สร้างบ้าน
บดอยเหินเช่นนั้นถึงเป็นไก่ตาแตก ตัวอย่างนี้
แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จไม่ได้อยู่ที่การใช้เทคโนโลยี
ใหม่ล้ำเสมอไป แต่ต้องรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
ด้วย

เทคโนโลยีเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเคลื่อนไหว
สำคัญที่สุดคือความเป็นกลุ่มศึกษา การจัดกลุ่มศึกษา
เป็นวิธีดัดแปลงหรือแก้ไขความคิดที่ผิดพลาด ความคิด
ที่ผิดพลาดอาจเรียกง่ายๆ ว่าเป็นตัวโกงซึ่งติดตั้งใน
สมองโดยไม่ทันรู้ตัว เช่นทักษะไพร่-เจ้านาย ทักษะ
ที่ว่าเราเป็นแค่ประชาชนคนเล็กๆ คนหนึ่ง หรือทักษะ
ที่ว่าเป็นนักศึกษาต้องเรียนหนังสือเป็นหลัก ทักษะผิด
พลาดเหล่านี้จำเป็นต้องรื้อออก นี่คือการกิจสำคัญของ
กลุ่มศึกษา

- 4 -

แกนไหน... ทำอะไรดี?

ไม่มีหрокตันไม้ที่หวานเมล็ดแล้ว
ออกผลเลย ต้นอ่อนงอกขึ้นก่อน
ผลจะเกิดต่อเมื่อรากหยั่งลึกแข็งแรง

อาจกล่าวได้ว่าหลังความสูญเสียครั้งใหญ่เมื่อ 19 พ.ค. 2553 จากนี้ไปจะเป็นการต่อสู้ครั้งแรกของ ขบวนการเสื้อแดง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหลาย กรอบคิดแบบเดิมที่เคยยึดถือกันมา ในขณะที่ กรอบคิดของฝ่ายซ้ายไทยมีการศึกษาวิธีการต่อสู้ใน ประวัติศาสตร์แต่ขาดการศึกษารูปแบบการต่อสู้ของ ภาคประชาชนทั่วโลกในรอบสิบปีสิบปีมานี้ ทำให้เกิด เพดานความคิดจนไม่อาจก้าวข้ามข้อจำกัดบางประการ ของการจัดรูปขบวนได้ ส่วนเอ็นจีโอไทยก็อาจยึดติดกับ ภาพของขบวนการภาคประชาชนไทยเมื่อสามทศวรรษ ก่อนแต่ขาดการศึกษาขบวนการเคลื่อนไหวยุคใหม่ ทั่วโลกในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาทำให้เกิดเพดาน ความคิดจนไม่อาจสร้างสรรค์ปฏิบัติการใหม่ๆ ได้ วันนี้โลกกำลังขับเคลื่อนด้วยอัตราเร็วที่ไม่มีใครคาดคิด จำเป็นยิ่งที่เราจะต้องสั่งสมต้นทุนความคิด ทลาย เพดานที่จำกัดความคิดสร้างสรรค์ของเราอยู่ เพื่อสร้าง ขบวนการเคลื่อนไหวที่แตกหน่อออกผลต่อไปในอนาคต จุดนี้เองนำมาสู่คำถามที่แกนนอนจะต้องคิดให้มาก เราจะทำอะไรดี?

ศึกษาเรียนรู้ ระว่างหลุมพราง

ต่อยอดแบบโอเพ่นซอร์ส

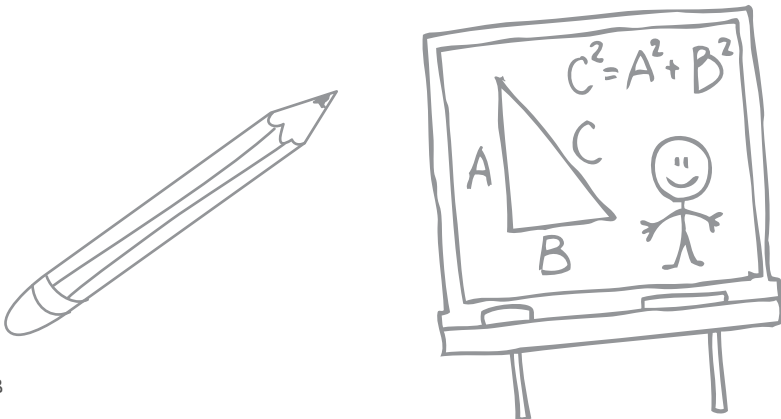
อันดับแรกที่แกนนอนจำเป็นต้องทำคือศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความคิดและทักษะในปฏิบัติการที่ตนถนัด ผู้ปฏิบัติงานหรือแกนนอนควรมีลักษณะเป็น นักเรียนรู้อย่าง เพราะการเรียนรู้คือหัวใจของทุกเรื่อง หลายคนอาจคิดว่าเป็นเรื่องยากหนักหนาสาหัส แต่ หนูหญิงยืนยัน “มันง่ายกว่าไปซื้อแฟรนไชส์มาทำเอง เสียอีก กลุ่มปฏิบัติการไม่ได้ยากเพียงนั้น เพียงแต่คุณ ต้องเรียนรู้เอง ไม่มีคนสอนคุณ คุณต้องอาศัยการสังเกต สร้างกระบวนการเรียนรู้ภายในกลุ่มให้เกิดขึ้น”

หนังสือเล่มเล็กๆ ที่ชื่อ *สามัญชนเปลี่ยนโลก* คือหนังสือที่พาหนูหริ่งไปพบกับโครงสร้างกลุ่มย่อยแนวระนาบ เขาพบว่าสิ่งที่เขาพยายามจะทำไมใช่เรื่องผิดธรรมชาติ แต่กลับสอดคล้องกับปรากฏการณ์ธรรมชาติของสังคมในยุคสมัยนี้ หนังสือเล่มนี้ช่วยเติมเต็มความคิดให้เขา และแกนนอนทุกคนควรได้อ่าน

นอกจากเป็นนักเรียนรู้แล้วแกนนอนฟัง**ระวังหลุมพราง**ซึ่งก้าวพลาดได้ง่ายๆ หากไม่ชัดเจนในเป้าหมาย หลุมพรางที่วุ่นนั้น อาทิเช่น อำนาจ ชื่อเสียง ผลประโยชน์ รวมทั้งการครอบงำ ในกระบวนการแข่งขันทางสังคม เราอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ฟังเอื้อให้กลุ่มอื่นเกิดขึ้นได้ด้วย ไม่ใช่มุ่งทำลายกลุ่มอื่นๆ แกนนอนควรจะขยายแนวร่วมให้กว้าง มองให้เห็นว่ากลุ่มที่ทำอยู่ในหมวดเดียวกันเป็นคู่ค้าและพยายามให้เขาอยู่รอดได้ด้วย นั่นคือชักชวนคนอื่นๆ ออกมาปฏิบัติการ ส่งเสริมสนับสนุนเขา

เปรียบได้กับระบบธุรกิจถ้าไม่มีคู่ค้าคุณก็อยู่ไม่รอด
หรือมีสินค้าแต่ไม่มีบริษัทจัดส่ง ไม่มีหน้าร้าน ไม่มี
คนช่วยทำโฆษณา ไม่มีคนผลิตบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น
ธุรกิจจะอยู่รอดก็เพราะมีสายพานทั้งระบบเหล่านี้
เราต้องสร้างสิ่งนี้ขึ้น สร้างกลุ่มย่อยแล้วแตกแขนงเป็น
กิ่งก้านใบ ชวนคนมาทำมากขึ้นๆ ค่อยๆ พัฒนา
ปรับปรุง และขยายความคิดนี้ออกไป

รูปแบบนี้อาจเปรียบได้กับ “โอเพ่นซอร์ส” (open
source) หรือระบบเปิด คือต่อยอดไปได้ ฟรีและใช้ได้
จริง ไม่มีใครครองตลาดหรือผูกขาดตลาดเจ้าเดียว
แกนนอนจะต้องรู้จักเล่น ทำงานร่วมกับกลุ่มอื่นๆ ช่วยกัน
เติม ผลัดกันนำ ทำให้คนอื่นเห็นว่ากลุ่มฉันก็ขายได้
อารมณ์เหมือนร้านกาแฟสด ร้านกาแฟสดทุกร้านไม่มี
ร้านไหนเหมือนกัน นี่คือความต่างสำคัญจากระบบ
แฟรนไชส์ เซเว่นอีเลฟเว่นเกิดจากการสร้างระบบ

ที่ดีที่สุดหนึ่งเดียวแล้วก็อปปีโคลนนิ่งออกไปนับร้อยสาขา แต่ร้านกาแฟสดเป็นเอกเทศ ไม่มีเจ้าของหนึ่งเดียว เจ้าของร้านกาแฟทำร้านของตน ตกแต่งจัดร้านตามสไตล์ที่ตนชอบ บางแห่งอาจขายน้ำผลไม้ด้วย บางแห่งขายขนมปังด้วย บางแห่งขายหนังสือ บางแห่งทำเป็นอินเทอร์เนตคาเฟ่ มันยืดหยุ่นดินไปดินมา ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเพราะไม่มีใครผูกขาดตลาด นี่คือนิยามของโอเพ่นซอร์สซึ่งเป็นสมบัติของสังคม คือเรียนรู้แล้วต่อยอดกันไป เธอทำได้ฉันก็ทำได้ กลุ่มนี้ซึ่งจักรยานกลุ่มเราก็อ้าง พัฒนาไปเป็นชีผาโฉนหรือจัดประกวดแฟนซีจักรยาน เหล่านี้เป็นต้นกิจกรรมแบบนี้สนุกและสร้างตลาดของตนเอง

เพราะแกนนอนไม่ใช้การอยู่เป็นหนึ่งเดียวในตลาด แต่คือการสร้างสายพานของอุตสาหกรรมประชาธิปไตยซึ่งเป็นรากฐานของสังคมในระยะยาว

“เล็ก ๆ ง่าย ๆ ช้า ๆ”

กลยุทธ์สร้างสรรค์ปฏิบัติการ

ผู้ปฏิบัติงานหรือแกนนำควรจะค้นหาศักยภาพภายในตัวเองและพัฒนาศักยภาพนั้น นั่นคือแทนที่จะนั่งดูเฉยๆ พอคุณเป็นผู้ปฏิบัติงานคุณต้องเริ่มวิ่ง จ็อกกิ้งบ่อยๆ ฝึกฝนใช้อาวุธทางการเมืองสร้างกิจกรรม สร้างรูปแบบการต่อสู้ทางการเมืองขึ้นมาจนเกิดความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ แล้วเชื่อมโยงกับภาพใหญ่ได้ด้วย คือรู้ว่าอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์เดียวกันโดยที่ไม่ต้องทำกิจกรรมด้วยกันก็ได้

การออกแบบกิจกรรมหรือปฏิบัติการอาจคำนึงถึงปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

ทำสิ่งเล็กๆ วันที่คนเสื้อแดงดูน่ากลัว ดูอันตรายในสายตาคนส่วนใหญ่คือวันที่มีขนาดใหญ่โตหรือทำเรื่องใหญ่โตเกินตัว แต่ถ้ากลุ่มย่อยๆ ทำเรื่องเล็กๆ ไม่จำเป็นต้องยิ่งใหญ่ มันจะทดสอบว่าเรามีศักยภาพ อย่างม้วแต่คิดว่ามันไม่มีพลัง มันหน่อมแฉมหรือทำอย่างนี้เมื่อไรจะชนะ เพราะเราไม่ได้มุ่งเอาชนะใคร เรากำลังสร้าง **SME** ใน **ขบวนการเสื้อแดง**

นั่นคือค่อยๆ พัฒนาทักษะให้มีปฏิบัติการใหญ่ขึ้น จากไซส์ S เป็น M จากไซส์ M เป็น L และ XL เมื่อใหญ่แล้วต้องแตกกิจกรรมหรือกลุ่มย่อยออกมา ผลักดันให้เกิดกลุ่มขนาดเล็กย่อยๆ จำนวนมากจนเกิด “อุตสาหกรรมประชาธิปไตย” ให้องค์กรขนาดเล็กได้ พิสูจน์ตนเองและพัฒนาเป็นองค์กรขนาดใหญ่ขึ้น มีรูปแบบหลากหลายและสร้างสรรค์

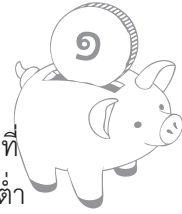
เช่นเดียวกับระบบการผลิตในอุตสาหกรรมที่มี ประสิทธิภาพสูงจะคำนึงถึงขนาด ความประหยัด ความลงตัวเป็นสำคัญ มันเกิดจากการลงรายละเอียด ตามข้อเท็จจริง อาจเปรียบได้กับการเดินทางจาก กรุงเทพฯ ไปเชียงใหม่ ถ้าไปคนเดียวแล้วนั่งรถตู้ อาจ จะแพงกว่านั่งเครื่องบิน ถ้าไป 10 คน แน่นอนเช่า รถตู้ย่อมถูกกว่านั่งเครื่องบิน แต่ถ้าไปกัน 30 คน เช่า รถบัส 1 คันย่อมถูกกว่าเช่ารถตู้ 2 คัน เป็นต้น การ ทำกิจกรรมก็เช่นกัน บางครั้งทำเล็กๆ ใช้ทุนต่ำแต่ไม่ คุ่มค่าถ้าเทียบกับจัดงานใหญ่แล้วถูกกว่าหรือคุ่มค่ากว่า ก็ต้องยอมลงทุนเพื่อแลกกับผลที่จะได้รับ นี่คือการ คำนึงถึงความเป็นจริงในการผลิต

เรียบง่ายเข้าใจ

การออกแบบกิจกรรมที่เรียบง่ายเป็นเรื่องสำคัญ เรียบง่ายใช้ทุนต่ำ

แต่ส่งผลสะท้อน เช่น กิจกรรมปล่อยลูกโป่ง
ส่งจดหมายถึงฟ้า, โหรีนิ้วกลาง, วางดอกกุหลาบ
“ที่นี่มีคนตาย”, ผูกผ้าแดง, เต็นแอรอริก, บั้นจรรย์ยาน,
กตเอทีเอ็ม, ไปปิกนิกที่สวนธารณะ เป็นต้น นั่นคือ
มีรูปแบบหลากหลายที่กระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้
นอกจากเดินขบวนหรือชุมนุม รูปแบบที่ว่ามันนี้อาจเป็น
กิจกรรมในชีวิตประจำวันที่เราทำเป็นกิจวัตร เพียงแต่
ใส่ความหมายเพิ่มเข้าไปเท่านั้น

ทำซ้ำๆ จนมั่นใจ

นอกจากทำสิ่งเล็กๆ เรียบง่ายแล้วยังต้องทำสิ่งนั้นซ้ำๆ เพื่อส่ง

สัญญาณขยายการรับรู้ออกไปด้วย ดังเช่น

ไยแมงมุมเมื่อวันที่ 19 ก.ย. 2553 ที่ดึงคนเสื้อแดงกลับ
มาที่ราชประสงค์จนสามารถเยียวยาภาวะจิตตกเศร้าซึม
ได้สำเร็จ เมื่อคน 1 คนกล้ากลับมาที่นั่นก็จะเรียกคน
อื่นๆ กลับมาอีก ดังนั้นกิจกรรมจึงต้องทำซ้ำๆ ให้เกิด
ความมั่นใจว่ามาถูกทาง

วิธีคิดสร้างสรรค์กิจกรรม

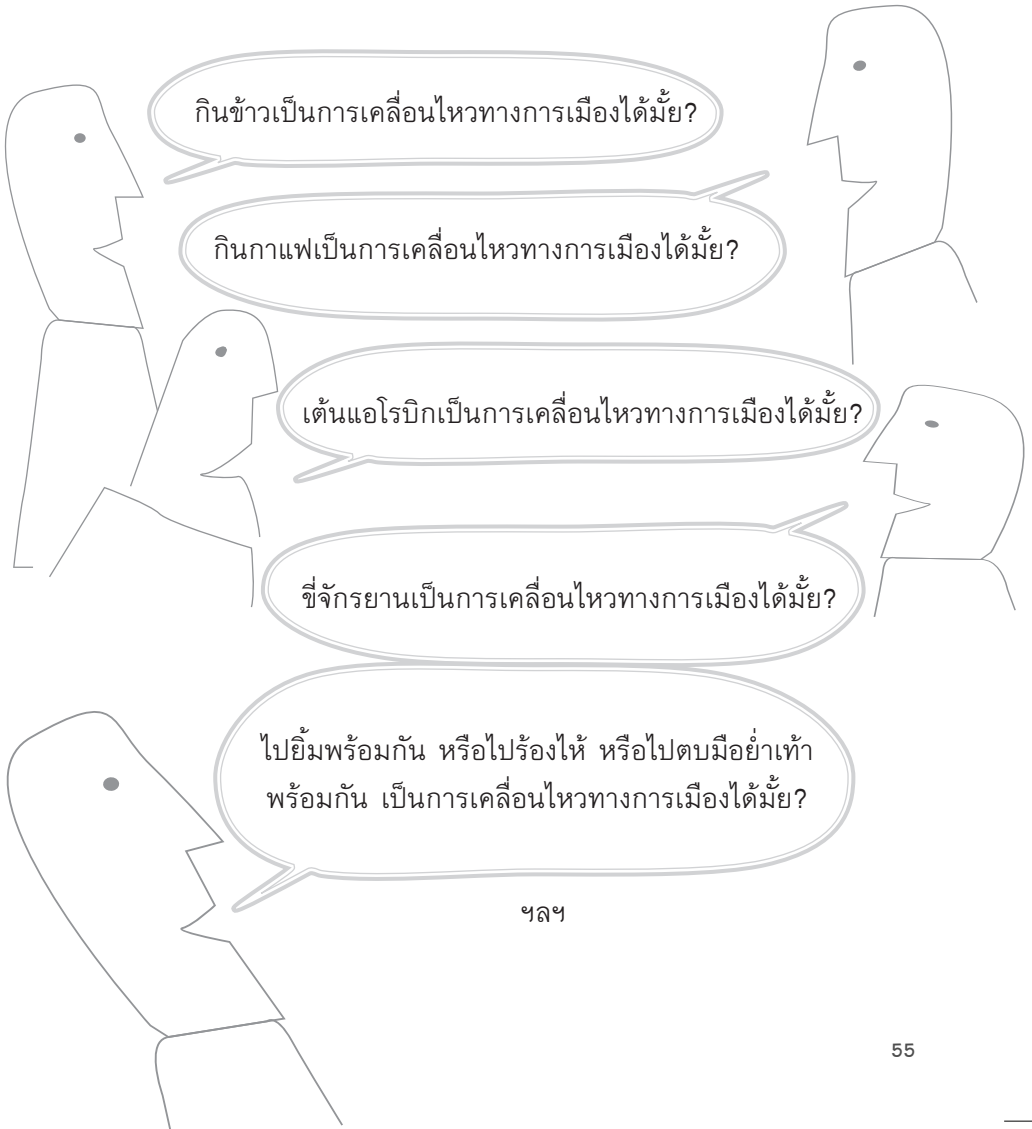
1. ลองถามตัวเองว่าถ้าไม่มีการชุมนุมแล้วจะทำอะไร ทำในสิ่งที่สนุก ทำให้เกิดภาวะชวนกันเล่นหรือ
คันสด เห็นคนหนึ่งลงไปนอนก็เอาบ้าง เห็นคนหนึ่ง
ถือป้ายก็ทำบ้าง เห็นคนจุดเทียนเราก็จุดบ้าง
มันต่อยอดกัน คิดใหม่ได้ คิดต่อได้

2. ลองคิดแบบทำลายข้อจำกัด เช่น ปฏิบัติการ
อะไรที่ไม่ต้องใช้เงิน ไม่ต้องลงทุนสูง ไม่เสี่ยง หรือ
ไม่ต้องเป็นข่าวก็ส่งผลสะท้อนได้

ยกตัวอย่างเช่น สมมุติว่าคุณไม่เห็นด้วยกับ
การโฆษณาชวนเชื่อก่อนฉายหนังในโรงภาพยนตร์
กิจกรรม “ไม่ยืนในโรงภาพยนตร์” ก็เป็นการ
แสดงออกอย่างหนึ่งที่ได้ แต่ในเมื่อมันอาจจะเสี่ยง
มันถูกทำลายได้ง่ายในบริบทหนึ่งมันก็มีอีกหลายวิธีที่
จะส่งสารที่เราต้องการสื่อได้ เช่น ทำกิจกรรมไม่เข้า
โรงหนัง หรือยืนอยู่หน้าโรง ประกาศตัวว่าเรามาดูหนัง
ไม่ใช่มาดูโฆษณาชวนเชื่อ เรายอมยืนหน้าโรงดีกว่า
พอหนังฉายถึงจะเข้าไปในโรง ทำนองนี้เป็นต้น

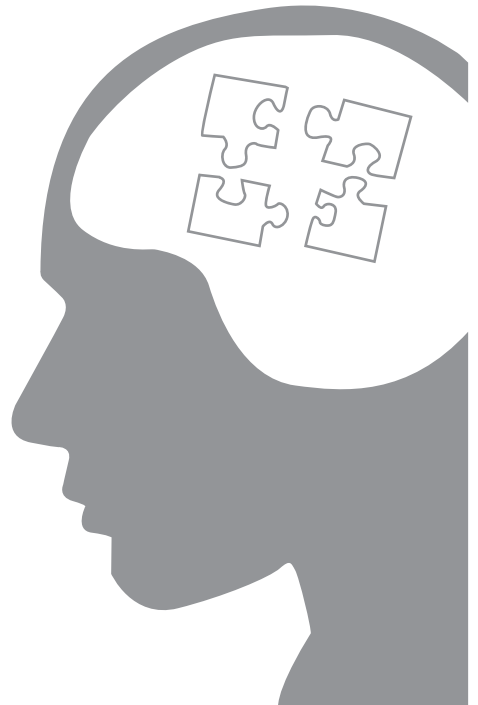

3. ลองทำสิ่งที่ตรงข้ามกับรูปแบบเดิมๆ เช่น
ไม่ต้องมีการ์ด ไม่ต้องมีทีมงาน ไม่ต้องมีเวที ไม่มี
ปราศรัย ไม่ต้องมีสิ่งนั้นสิ่งนี้แต่ก็ยังทำได้ เช่น

4. ลองออกจากความคุ้นเคยเดิม ทะลุกรอบเพดาน
ความคิดเดิมที่เคยยึดติดอยู่ พยายามตีโจทย์ให้แตก
ยกตัวอย่างเช่นกิจกรรมแข่งยิงหนังสติ๊กมีฐานความคิด
มาจากสองเรื่อง 1. การแข่งฟุตบอลหมู่บ้านตามนโยบาย
กีฬาต้านยาเสพติดดสมัยรัฐบาลทักษิณ ซึ่งทำให้เกิดการ
รวมกลุ่มทำกิจกรรมและเกิดพลังขึ้น 2. เวลาเด็ก
ยิงหนังสติ๊กไม่มีใครยอมใคร มันสนุก เป็นกิจกรรม
เรียบง่าย และสอดคล้องกับสัญลักษณ์ของคนเสื้อแดง
ฐานคิดสองเรื่องนี้นำมาสู่การจัดกิจกรรมแข่งยิงหนังสติ๊ก
ขึ้นเป็นต้น

ความคิดสร้างสรรค์ใช้ว่าต้องแปลก

มีความเข้าใจผิดอยู่มากไม่น้อยว่าต้องออกแบบกิจกรรมให้แปลกแตกต่าง ความแปลก, บ้า, แตกต่างแต่ไม่ฟังกันหรือไม่ทำหน้าที่ก็ไม่ถือเป็นนวัตกรรม โอเคเลย ไม่ใช่นวัตกรรมแต่เป็นพื้นฐานให้เกิดนวัตกรรม แขนงนอนควรจะต้องสร้างนวัตกรรม นวัตกรรมจะต้องสมดุลลงตัวมีความพอดีไม่มากไม่น้อย ความพอดีเป็นศิลปะ คนมาร่วมก็สนุกได้มีส่วนร่วม ได้เรียนรู้ รู้สึกว่าตัวเองเป็นเจ้าของงาน ไม่เหนื่อยยากจนเกินไปใช้เวลาแค่สองสามชั่วโมงก็ได้ ไม่เสี่ยงคุกเสี่ยงตาราง เช่น มาร่วมกิจกรรมร้องตะโกนว่า “ข้าราชการต้องรับใช้ประชาชน” ปรากฏว่าเป็นข่าวเพราะมันสอดคล้องกับบริบทสถานการณ์

อีกประการที่สำคัญคือ “ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นเมื่อคุณมีพื้นที่ที่ว่างเปล่า” หมายความว่าถ้าเรามัวแต่ทำงาน หรือจมอยู่กับงาน จมอยู่กับกลุ่มตัวเอง เราจะมองไม่เห็นอะไร ดังนั้นต้องชวนคนอื่นทำด้วย เหมือนชวนเพื่อนมาเล่นด้วยกัน ระหว่างเล่นด้วยกันก็จะเกิดกระบวนการเรียนรู้อันเป็นพื้นฐานของการก่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ต่อไป

ใช้สัญลักษณ์ เลียงกระแล ชิงพื้นที่สื่อ

การเคลื่อนไหวในรูปแบบแกนนอนช่วงแรกๆ เกิดขึ้นท่ามกลางสถานการณ์ที่ถูกปิดกั้นช่องทางการสื่อสาร ทำให้ต้องหาทางออก และพบว่าปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์นั้นปลอดภัยและเหมาะสมกับเวลา สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือต้องส่ง message ที่อยู่ข้างหลังสัญลักษณ์นั้นออกไปให้ได้ สัญลักษณ์บางอย่างเมื่ออยู่ในบริบทสังคมที่สอดคล้องก็ทำให้สัญลักษณ์นั้นทรงพลังขึ้นมา

ยกตัวอย่างกรณี “ชูนิ้วกลาง” ก็ตีความได้หลากหลาย ในทัศนะหนูหริ่งมันเป็นการแสดงอารมณ์ว่าสุดจะทน ไม่ต้องพูดอะไรกันแล้ว คุยกันไม่ได้แล้ว เป็นการปลดปล่อยความรู้สึกของคนในสังคมจำนวนหนึ่งที่อัดอั้นไม่รู้จะทำอะไรหลังเหตุการณ์ 19 พ.ค. 2553 ที่ราชประสงค์ บางคนอาจตีความว่าเป็นการด่าทอ เพราะนิ้วกลางในทางสากลคือคำด่า ก็เป็นการตีความอีกแบบเพราะในสังคมที่ไม่ยอมพูดความจริงหรือหลบเลี่ยงความจริงมันไม่มีอะไรต้องพูด ชูนิ้วกลางเลยดีกว่า

นี่คือตัวอย่างปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์ที่สอดคล้อง
และลงตัวกับบริบทสถานการณ์ ถ้าไม่พอดีก็สும்เสียง
ที่คนส่วนใหญ่จะไม่รับสารนี้ กรณีชุนีวกกลางนั้น
หนูหรีงไม่ได้ชูต่อหน้าสื่อแต่ว่าสื่อตีพิมพ์ภาพนี้หลัง
เขาถูกจับกุม* ทำให้สารนี้ทรงพลังและเรียกคนที่
ไม่เห็นด้วยกับการจับกุมนั้นออกมาจำนวนมาก

*26 มิ.ย. 2553 หนูหรีงถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวขณะทำกิจกรรมผูกผ้าแดงที่
ป้ายแยกราชประสงค์ ภายหลังศาลอนุญาตให้ประกันตัวในวันที่ 9 ก.ค. ปีเดียวกัน

กิจกรรมผูกผ้าแดงที่ราชประสงค์ก็เช่นกัน เริ่มจากความคิดที่ว่าทำอะไรให้คนไม่ลืมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ราชประสงค์ แล้วอะไรคือสัญลักษณ์ของราชประสงค์ ก็คือป้าย จะต้องทำอะไรกับป้าย ในที่สุดก็คิดว่าเอาผ้าแดงไปผูกป้าย เป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องลงทุนอะไรเลย ไปคนเดียวก็ได้ ปัญหาคือสารนี้คนจะรับได้ไหม ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รัฐถึงกับยกป้ายออกแล้วสื่อก็เข้ามาขยายผลอย่างกว้างขวาง ทำให้การไปผูกผ้าแดงกลายเป็นเรื่องที่มีความหมายขึ้นมา

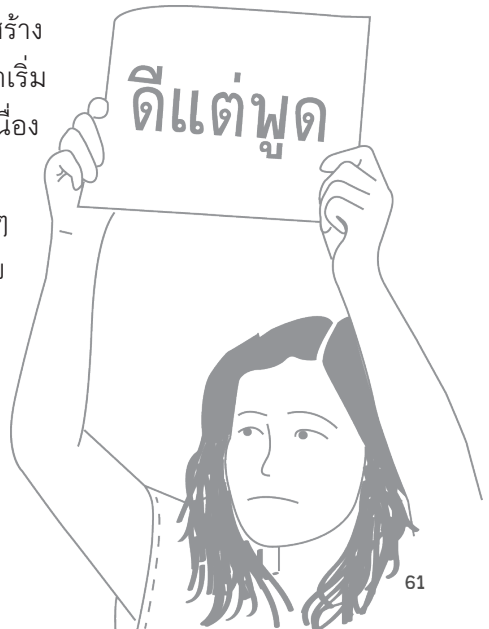
“การเคลื่อนไหวเชิงสัญลักษณ์จะไม่มีพลังเลยถ้าสังคมไม่รู้ว่าจะสื่ออะไร” สัญลักษณ์มันทำงานระดับจิตใต้สำนึก หมายความว่าถ้าสัญลักษณ์ไหนที่ผู้คนเข้าใจและมีความพิเศษมันก็จะมีพลัง

เมื่อสัญลักษณ์ทำงานมันจะต่อยอดไปได้เอง
เช่นการตะโกน “ที่นี่มีคนตาย” หรือการแต่งผีไป
ปรากฏตัวตามที่เกิดเหตุ ก็ถือเป็นการเคลื่อนไหว
เชิงสัญลักษณ์ซึ่งต้องทำควบคู่ไปกับปฏิบัติการอื่นๆ
เพราะลำพังสัญลักษณ์ก็มีขีดจำกัดของมัน เป็นการ
สื่อข้อความบางอย่าง เหมาะกับกิจกรรมที่ต้องการส่ง
สัญญาณเท่านั้น แต่ถ้าใช้สัญลักษณ์เป็นก็จะกลายเป็น
ตัวช่วยหลายเรื่องทั้งเรื่องการสื่อสารและจิตวิญญาณ
โดยเฉพาะการสื่อสารกับคนที่มอดติดต่อกัน ถึงที่สุด
ต้องสื่อสารข้ามกำแพงความคิด โดยผ่านช่องทางการ
สื่อสารระดับจิตใต้สำนึกที่เรียกว่า “ใจถึงใจ”

การทำงานกับสื่อจำเป็นต้องเลี้ยงกระแส “เลี้ยง
กระแสก็เหมือนเลี้ยงลูกปิงปอง !” คือค่อยๆ ยก
กระแส ถ้าทำแล้วหยุดกว่าจะสร้าง
กระแสขึ้นมาใหม่ได้ต้องใช้เวลาเริ่ม
นับหนึ่งใหม่ ดังนั้นต้องทำต่อเนื่อง
คิดและดูจังหวะ เช่นกิจกรรม
ปิกนิกที่สวนสาธารณะทำบ่อยๆ
หลายอาทิตย์สื่อเริ่มไม่เล่นด้วย
วันหนึ่งหนูหริ่งจึงตัดสินใจ

ไปหน้าธนาคารกรุงเทพ ไปทำกิจกรรม กตเอทีเอ็ม
ปรากฏว่าสื่อกำลังเล่นด้วย หรือกิจกรรมจัดกินอาหารไฟร์
เล่นกับกระแสที่กำลังเป็นข่าวอยู่ เรียกว่า “ชกไบทัน”
เมื่อมีกระแสมมาเราต้องชกไบเรื่อโต้กระแส ได้คลื่น
เล่นปิงปองกับกระแสนั้นได้ หรือกิจกรรมส่งจดหมาย
ถึงฟากี่เล่นพื้นที่ข่าวหน้าหนึ่งได้และเป็นการสื่อสารถึง
สังคม การเล่นกับกระแสคือการช่วงชิงพื้นที่ข่าว
ชิงพื้นที่สื่อ และสื่อสารวงกว้าง

ในอนาคตอาจมีการสร้างสถาบันเพื่อการสร้างสรรค์
วิธีการประท้วง หรือ political creative มีการศึกษา
รูปแบบการต่อสู้ของคนทั่วโลก มีการถอดบทเรียน
ลองผิดลองถูก ทำทนายและทะเลาะรอบคอบคิดของขบวนการ
เคลื่อนไหวแบบเดิมในอดีต

หลังจากรูปแบบการเคลื่อนไหวแบบแกนนอน
พัฒนาไปถึงจุดหนึ่ง เกิดการเติบโตของผู้ประกอบการ
ทางสังคมจำนวนมาก เมื่อนั้นตัวแทนกลุ่มแกนนอนจะ
ผลักดันให้เกิด “สภาแกนนอน” ขึ้นโดยอัตโนมัติ ซึ่ง
จะกลายเป็นองค์กรนำในอนาคตที่เข้มแข็งและเป็น
จุดแข็งที่สุดของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมยุคใหม่

ชัยชนะไม่ได้อยู่ที่เราได้ใครเป็นรัฐบาล
หรือล้มฝ่ายตรงข้ามได้ หากเราต่อสู้
เพื่อประชาธิปไตยชัยชนะอยู่ที่ประชาชน
ได้ปลดปล่อยประชาชนทั้งหมด มันไม่ได้
เปลี่ยนแปลงด้วยจำนวนคนที่สวม
เสื้อแดงมากขึ้น แต่เปลี่ยนแปลงโดย
คนในสังคมนี้ได้พัฒนาจิตวิญญาณ
ตนเอง เป็นการสร้างรากฐาน
ประชาธิปไตยในระยะยาว

ที่นี้ก็ถึงตาคุณล้มตัวเองเป็นแกนนอนแล้วละ...

วิถึระนาบและการจัดตั้ง

ภัทวดี วีระภาสพงษ์

วิถึระนาบเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับวิธีคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโลกในอดีต ขบวนการเปลี่ยนแปลงในอดีตนั้นต้องมีผู้นำ มีการจัดองค์กรแบบพีระมิด มี ผู้ปฏิบัติงาน มีฐานมวลชน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของพรรคคอมมิวนิสต์หรือ พรรคการเมือง การเปลี่ยนแปลงแบบหัวขบวนปฏิวัติหรือหัวขบวนที่มีผู้นำเดี่ยว ได้สร้างปัญหาขึ้นมากมายในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผู้นำทรยศอุดมการณ์ ผู้นำ ทรยศฐานประชาชนของตัวเอง แม้กระทั่งการนำแบบพรรคการเมือง เมื่อชนะ เลือกตั้งแล้ว ประชาชนก็ไม่อาจคาดคิดในเรื่องนโยบายต่างๆ ได้อีก ประชาชน กลายเป็นแบ็กกราวด์ให้ผู้นำทำอะไรก็ได้ เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ได้สร้างความไม่พอใจ และโดยธรรมชาติก็ทำให้เกิดการต่อสู้ แนวนิวขึ้นมา อันที่จริงจะเรียกว่าแนวนิวก็ไม่เชิง เพราะมีนักมานุษยวิทยา ลงไปศึกษากลุ่มชนในสังคมบุพกาลแล้วพบว่า วิถึระนาบหรือแนวความคิดของ การจัดตั้งแนวระนาบนั้นมีมานานในสังคมมนุษย์ เราไม่ค่อยมีการศึกษาเรื่องนี้ เพราะการศึกษากันเราเชื่อเพลโตมากเกินไป เราเชื่อถือแต่ประชาธิปไตยแบบกรีก เชื่อว่าประชาธิปไตยเกิดมาจากกรีก กรีกบอกว่าในหมู่ชนที่อยู่ร่วมกันเวลาจะ แก้ไขข้อขัดแย้งให้ใช้วิธียกมือโหวต การโหวตเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งจริงๆ แล้ว วิธีการโหวตเสียงข้างมากเป็นวิธีการที่ชุมชนในอดีตใช้กันน้อยมาก ชุมชนส่วนใหญ่ในสังคมบุพกาลหรืออารยธรรมอื่นมักไม่ใช้วิธีนี้ สาเหตุเพราะ ว่าวิธีโหวตด้วยเสียงข้างมากจะทำให้เกิดปัญหาความแตกแยกในสังคม เพราะ คนกลุ่มน้อยซึ่งไม่เห็นด้วยกับเสียงข้างมากจะถูกบังคับให้ต้องเห็นด้วย และถ้า หากว่าชุมชนนั้นไม่ได้มีกำลังอาวุธหรือไม่มีอำนาจที่จะมากดดันครอบงำฝ่ายที่ แพ้โหวต ชุมชนนั้นจะแตกทันที แต่กรีกใช้วิธีการประชาธิปไตยเสียงข้างมากได้ เพราะกรีกเป็นชนชาตินักรบที่ใช้กำลังอาวุธ โครงสร้างสังคมเป็นไปตามกำลัง

อาวุธที่ใช้ เมื่อคุณโหวตเสียงข้างมากแล้ว คุณจะบังคับเสียงข้างน้อยให้เห็นด้วย คุณก็ต้องมีอาวุธอยู่ในมือ ฉะนั้นกรีกจึงถือเป็นข้อยกเว้นที่สามารถใช้ประชาธิปไตยเสียงข้างมาก ในการศึกษาทางมานุษยวิทยาชี้ให้เห็นว่าสังคมมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ประชาธิปไตยเสียงข้างมาก แต่ใช้กระบวนการแสวงหาฉันทามติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนในสังคมมาตกลงร่วมกันว่าจะทำอะไรเมื่อเกิดข้อขัดแย้ง กระบวนการแสวงหาฉันทามติหรือกระบวนการแนวระนาบจะเป็นไปได้ต่อเมื่อไม่มีการใช้อาวุธและไม่มีการใช้ความรุนแรงในการบังคับเสียงคัดค้าน

มักมีความเข้าใจผิดว่ากระบวนการแสวงหาฉันทามติใช้ได้กับชุมชนขนาดเล็กเท่านั้น งานหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าชุมชนบุพกาล เช่น ชุมชนในอเมริกาใต้สมัยโบราณ ประชากรอินเดียนแดงมีจำนวนหลายล้านคนก็ใช้กระบวนการแสวงหาฉันทามติ หรือขบวนการชาปาติस्ताซึ่งใช้กระบวนการแสวงหาฉันทามติก็มีจำนวนหลายแสนคน สมัยสงครามกลางเมืองสเปนที่ฝ่ายอนาธิปไตยในสเปนปกครองตนเอง ซึ่งมีจำนวนประชากรถึง 6 ล้านคน ก็ใช้กระบวนการแสวงหาฉันทามติ เรามักคิดว่ามันใช้ได้กับชุมชนชนเผ่าเท่านั้น ซึ่งไม่จริงเสมอไป มันเป็นกระบวนการที่ใช้ได้ในชุมชนขนาดใหญ่เช่นกัน เพียงแต่ว่างานศึกษาทางวิชาการมักถูกครอบงำด้วยวิธีคิดแบบกรีกดังที่กล่าวข้างต้น

วิถึระนาบนอกจากเกิดขึ้นในชุมชนดั้งเดิมหรือคนพื้นเมืองที่ใช้ลักษณะการจัดตั้งแนวระนาบมาโดยตลอดแล้ว จุดกำเนิดของวิถึระนาบที่ขบวนการสังคมนำมาใช้ก็มีหลายกลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกคือกลุ่มเควกเกอร์ซึ่งเป็นกลุ่มทางศาสนา กลุ่มที่สองคือกลุ่มเฟมินิสต์ เพราะเฟมินิสต์เมื่อเข้าไปอยู่ในขบวนการสังคมนำแล้ว มักค้นพบว่า ตัวเองประสบกับปัญหาการครองความเป็นใหญ่ของผู้ชาย มีปัญหาเรื่องเพศสภาพและความไม่เท่าเทียมทางเพศ ดังนั้น เฟมินิสต์จึงเป็นนักกิจกรรมกลุ่มแรกๆ ที่ต้องการให้นำวิถึระนาบมาใช้ กลุ่มที่สามคือกลุ่มอนาคิสต์หรืออนาธิปไตย ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงนักก่อจลาจลหรือนักวินาศกรรม แต่หมายถึงกลุ่มคนที่เชื่อว่าจะปกครองตนเองได้โดยไม่ต้องมีรัฐ และอีกกลุ่มคือกลุ่มชนพื้นเมือง จะเห็นได้ว่าวิถึระนาบเกิดมาจากวิถีความเชื่อที่แตกต่างออกไป

กล่าวคือกลุ่มศาสนา กลุ่มเศวทเกียร วฒิชีวิตที่แตกต่างออกไป นั้นคือกลุ่มอนาธิปไตย ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนของมนุษย์ที่แตกต่างจากสังคมทั่วไป และวิถัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป นั้นคือกลุ่มชนพื้นเมือง

การที่กลุ่มหรือชุมชนเหล่านี้ต้องหันมายึดวิถีระนาบ ก็เพราะพวกเขาต้องการต่อต้านอำนาจในชีวิตประจำวัน การต่อต้านอำนาจไม่ใช่แค่การยึดอำนาจรัฐ การต่อต้านอำนาจในชีวิตประจำวัน หมายความว่าเราไม่แยกการเมืองออกจากชีวิตประจำวัน ตัวอย่างที่เห็นชัดที่สุดคือกลุ่มเฟมินิสต์ กลุ่มสิทธิสตรี เพราะในชีวิตประจำวัน ผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีสิทธิมีเสียง ไม่ได้อยู่ในกรรมการบริหาร ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือมีสิทธิมีเสียงในการผลักดันการเคลื่อนไหว เพราะฉะนั้น คนกลุ่มนี้ก็รู้สึกว่าการต่อสู้ต้องลงไปในชีวิตประจำวันด้วย

แม้วิถีระนาบจะเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่ในขณะเดียวกันไม่ได้หมายความว่าทำอะไรก็ได้ วิถีระนาบเป็นแนวคิดที่มีการจัดตั้งสูงมาก การจัดตั้งมีความสำคัญมากพอๆ กับความเป็นอัตลักษณ์ ยิ่งคุณมีความคิดเป็นอัตลักษณ์มากเท่าไรคุณยิ่งต้องมีการจัดตั้งมากเท่านั้น เพราะไม่เช่นนั้นความคิดอิสระของคุณก็เป็นแค่ความคิดเพ้อฝันลอยๆ การจะทำให้เป็นจริงได้ต้องอาศัยการจัดตั้ง การจัดตั้งไม่จำเป็นต้องมาพร้อมการครอบงำเสมอไป การจัดตั้งมาพร้อมความคิดอิสระได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดตั้งเป็นสำคัญ

กระบวนการเริ่มแรกสุดของวิถีระนาบเริ่มมาจากกลุ่มคนเล็กๆ ที่มารวมตัวกัน จากนั้นก็ตั้งเป็นกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเครือข่ายมีคนประมาณ 4-5 คน หรือ 10 คนที่มีแนวคิดคล้ายๆ กันมารวมตัวกัน ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นมาโดยธรรมชาติ เช่น กลุ่มสนทนาตามร้านกาแฟ หรือเพื่อนนักศึกษา หรือคนที่ทำงานร่วมกัน ทำงานในประเด็นเดียวกันมารวมตัวกันและจับกลุ่มเป็นกลุ่มเล็กๆ

กลุ่มเครือข่ายหรือที่หนูหริ่งใช้คำว่าแกนนอน บางคนก็เรียกว่าแกนล้อ โดยเปรียบแต่ละกลุ่มเครือข่ายเป็นเหมือนซี่ล้อ ดุมล้อคือสภาวาทหรือสภาตัวแทนของแต่ละกลุ่มเครือข่าย เมื่อมารวมกันก็จะกลายเป็นกงล้อที่เคลื่อนไป

ข้างหน้า กลุ่มเครือข่ายเปรียบเสมือนนิวเคลียสของขบวนการเคลื่อนไหว เมื่อกลุ่มเหล่านี้ต้องการจะเคลื่อนไหว ก็ต้องสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่นๆ การไปรวมตัวกันก็ต้องมีการจัดตั้งเพื่อบรรลุเป้าหมาย ลักษณะการจัดตั้งในเมื่อไม่ยอมรับการมีผู้นำเดี่ยว เขาก็จะใช้กระบวนการแสวงหาฉันทมติ กลุ่มเครือข่ายเหล่านี้เมื่อมาเชื่อมโยงกันด้วยเป้าหมายเดียวกันแล้ว จะต้องมีการตกลงว่าจะเคลื่อนไหวไปอย่างไร เช่น จะไปประท้วงองค์การการค้าโลก หรือไปประท้วงรัฐบาล ไปประท้วงบริษัทข้ามชาติ หรือไปประท้วงบีฟี่ที่ทำน้ำมันรั่วที่อ่าวเม็กซิโก ก่อนจะเคลื่อนไหวก็จะมีการประชุม ในการประชุมไม่ว่าใครคนใดคนหนึ่งมาบอกว่าทุกคนต้องทำอะไร แต่จะมีการส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มเข้ามาประชุมโต๊ะกลม ตัวแทนเป็นคล้ายผู้ถือมติของกลุ่มตนเองมาตกลงเกี่ยวกับวิธีการต่อสู้ วิธีการประท้วง แต่ตัวแทนไม่มีสิทธิตัดสินใจแทนกลุ่ม การประชุมเป็นการระดมความคิดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงแนวคิดดั้งเดิมของตนจนได้ข้อสรุปที่ทุกคนยอมรับ เมื่อทุกคนยอมรับแล้วจึงนำไปสู่การเคลื่อนไหวต่อไป กระบวนการแบบนี้อาจดูเหมือนล่าช้าแต่ก็ประสบความสำเร็จได้ เช่น ในการประท้วง WTO ที่ซีแอตเทิลและเจนัว ทำให้ WTO ต้องหยุดการประชุมไปครั้งสองครั้งและต้องทบทวนแนวทางของตนเอง การประท้วงสงครามอิรักซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลกและมีคนจำนวนมากเข้าร่วม เป็นต้น

วิธีการขึ้นอยู่กับเป้าหมายเป็นสำคัญ ถ้ามีเป้าหมายร่วมกันก็ตกลงเรื่องวิธีการได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าตกลงกันได้ทุกอย่าง ในต่างประเทศจะใช้วิธีแบ่งพื้นที่ออกเป็นโซนๆ โซนนี้เป็นพวกสันติวิธีนั่งเฉยๆ อีกโซนเป็นพวกปิดถนน อีกโซนเป็นพวกปีนรั้ว เป็นต้น มีทั้งกลุ่มที่ไม่เคยมาคุยเลยก็มีหรือกลุ่มที่มาเข้าร่วมเฉยๆ ก็มี

เหตุผลสำคัญที่วิธีการบางอย่างต้องมีการจัดตั้งสูงมาก ก็เพราะวิธีการบางอย่างอาจมีปัญหารื่องการผิดกฎหมาย หรืออาจทำให้ถูกจับ การมีเครือข่ายเครือข่ายจะช่วยเหลือกันได้ในแง่ที่เราไม่ได้มีต้นทุนทางสังคมสูง จึงควรมีคนที่รู้เรื่องกฎหมาย คนที่ทำหน้าที่ติดต่อนักกฎหมาย คนทำหน้าที่ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ อยู่ร่วมในขบวนการด้วย

ประเด็นเรื่องวิธีการต่อสู้ด้วยสันติวิธีในเมืองไทยอาจต้องกลับมาคิดใหม่ ทำไมเราผิดหวังกับนักสันติวิธีจำนวนมาก ทำไมเราจึงคาดหวังว่านักสันติวิธีจะมาเป็นตัวกลางเป็นกันชนได้ ปัญหา ก็คือนักสันติวิธีหรือศูนย์สันติวิธีส่วนใหญ่ในเมืองไทยไม่มีอุดมการณ์ทางการเมือง ไม่เคยมีภาพว่าอยากให้การเมืองเป็นอะไร ดังนั้น แทนที่จะรอฟังนักสันติวิธีเราอาจต้องมาตกลงกันเองว่าจะใช้วิธีการใดในการต่อสู้ คำว่าสันติวิธีก็มีปัญหาในตัว ยกตัวอย่างกรณีวันที่ 10 เม.ย. 2553 ที่ทหารเข้าสลายการชุมนุม แล้วประชาชนกรูเข้าทำลายรถหุ้มเกราะของทหาร ไม่ได้ทำร้ายทหาร ถามว่าสันติวิธีหรือไม่ บางคนก็บอกว่าไม่ใช่ สันติวิธีต้องนั่งเฉยๆ ให้เขาจับ ดังนั้น เราต้องมาคุยกันเองและคงไม่อาจนั่งรอค่านิยามจากนักสันติวิธีทั้งหลาย เพราะบางทีมันใช้ไม่ได้จริง เราคงต้องทำไปคิดไปคุยกันไปและหานิยามเหล่านี้กันใหม่

สำหรับวิธีการต่อสู้ช่วงชิงเชิงสัญลักษณ์ที่หนูหริ่งและแกนนอนทั้งหลายทำมันมีประโยชน์ในลักษณะการช่วยกระตุ้นกระแทกคนในเชิงความคิด ทำให้คนกลุ่มหนึ่งอาจเริ่มหันมาคิดว่าอะไรกันนักหนาประเทศนี้ ซึ่งคนกลุ่มนั้นอาจเป็นคนกรุงเทพฯ ด้วยซ้ำ คือเรามักจะได้ยินคำพูดที่ว่าประเทศไทยไม่มีชนชั้น ทั้งที่จริงมันมีชนชั้นและมีการต่อสู้ในรูปของชนชั้น เป็นการต่อสู้ของระดับทางชนชั้นด้วย แล้วการต่อสู้ในแง่ของการช่วงชิงพื้นที่หรือการต่อสู้เชิงสัญลักษณ์ในกรุงเทพฯ มีประโยชน์ในแง่ที่ว่าในกรุงเทพฯ มีการครอบงำทางอุดมการณ์สูง คนกรุงเทพฯ มีอำนาจในเชิงพื้นที่ อำนาจทางชนชั้น อำนาจทางเศรษฐกิจ และอำนาจในการอธิบายตัวเองเก่งกว่าคนต่างจังหวัด คนพูดภาษากลางออกทีวีใครๆ ก็ฟังเข้าใจ แต่พอคนต่างจังหวัดพูดภาษาถิ่น กลับถูกตราหน้าว่าทำให้คนจำนวนมากฟังไม่เข้าใจว่าเขาพูดอะไร ดังนั้นวิธีการต่อสู้ก็ต้องแตกต่างกัน

มีการต่อสู้ในต่างจังหวัดที่เราไม่ค่อยเห็น แต่มันมีอยู่ เคยคุยกับคนเสื้อแดงในต่างจังหวัด เขามองว่าวิธีการต่อสู้แบบหนูหริ่งน่าสนใจคือมันตกลงขบขัน ความตกลงขบขันมันมีประโยชน์ในแง่ที่เขาทำร้ายคุณไม่ได้ สมมุติแต่งเป็นตัวตลกตัวการ์ตูนไปประท้วงแล้วโดนตี คนที่เห็นจะรู้สึกเจ็บปวดยิ่งกว่าเห็นคนชูกำปั้นประท้วงแล้วถูกตีเสียอีก แต่คนต่างจังหวัดมองว่าเขาทำแบบนี้ไม่ได้

ยังก็ทำไม่ได้เพราะเขาถูกจับไปยิงทิ้งง่ายกว่า อย่างน้อยคนในกรุงเทพฯ ก็มี
ต้นทุนทางสังคมหลายอย่าง มีต้นทุนในการอธิบายตัวเอง คนต่างจังหวัดแค่
กลั้วมาจับก็พูดไม่ออกแล้ว อย่างว่าแต่จะไปต่อสู้ในเชิงสัญลักษณ์อะไรเลย
แค่อธิบายยังอธิบายไม่ถูก ตัวอย่างที่เกิดขึ้นที่ภาคเหนือ นักศึกษาเชียงใหม่ทำ
กิจกรรมคัดค้าน พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ ได้ แต่เด็กนักเรียน 5 คนที่เชียงรายแค่เขียน
ป้ายเห็นคนตายกลับถูกจับเข้าสถานพินิจ จะเห็นได้ว่าการคุกคามของรัฐ
ในต่างจังหวัดมันรุนแรงขึ้นตามระยะห่างไกลจากศูนย์กลางของอำนาจ

เมื่อการต่อสู้มีปัญหาแบบนี้ ถ้าหากคุณจัดตั้งไม่เข้มแข็ง คุณไม่อาจ
รับประกันชัยชนะของตัวเองได้ เคยถามชาวบ้านว่าถ้าเสื้อแดงชนะแล้วจะทำ
ยังไงต่อ หมายความว่าประชาธิปไตยที่คุณจะได้มานั้นจะเอื้อต่อการสร้างความ
เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมากขึ้นหรือไม่ คุณจะประกันความสำเร็จตรงนี้ได้ยังไง
เท่าที่เคยศึกษามา วิธีเดียวที่จะประกันความสำเร็จและได้ผลชะงัดที่สุด คือคุณ
ต้องมีการจัดตั้งที่เข้มแข็งเพื่อไปกดดันรัฐต่อจากนั้น การจัดตั้งในชนบทก็ไม่
เหมือนในกรุงเทพฯ คนกรุงเทพฯ ไม่ได้มีปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่มีปัญหา
เชิงสัญลักษณ์มากกว่า แต่คนในต่างจังหวัดมีปัญหาเรื่องปากท้องมากกว่า
ดังนั้นการจัดตั้งเชิงองค์กรมีความสำคัญกว่า เขาจัดตั้งแบบแกนนอนได้ เขาจัดตั้ง
วิถีระนาบได้ เป็นการนำแบบหมู่คณะ การนำด้วยคณะกรรมการ ซึ่งเป็นวิธีการ
ที่ใช้ได้จริง

ในการต่อสู้นั้น ประเด็นสำคัญที่สุดก็คือเราจะรักษาชัยชนะที่ได้มาได้อย่างไร
ถ้าหากเราไม่สามารถกดดันรัฐได้หรือกดดันฝ่ายตัวเองที่ชนะได้ก็ไม่มีประโยชน์
เพราะสุดท้ายคนที่อยู่ในอำนาจก็ฉ้อฉลจนได้ ไม่เกี่ยวกับผู้นำคนนั้นจะดีหรือไม่ดี
ชีวิตส่วนตัวจะดีหรือไม่ดี ความสำเร็จอยู่ที่ว่าผู้นำประเทศอยู่ได้คู่กับประชาชน
หรือไม่ นักการเมืองที่ดีมีอยู่ประเภทเดียว คือนักการเมืองที่อยู่ได้คู่กับ
ประชาชน คนที่ยอมให้เรากดดันมันเนียนดีมัน แล้วเราก่อยสลายอนุสาวรีย์ให้
ทีหลัง รัฐบุรุษต้องมาจากใต้อุ้งเท้าของเราถึงจะเป็นรัฐบุรุษที่แท้จริง

นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญมากคือ คุณยอมรับได้ไหมถ้าหากว่าวันหนึ่ง
เมื่อมีแดงทั้งแผ่นดิน มีการจัดตั้งองค์กรแม้กระทั่งอาจยึดอำนาจรัฐได้ด้วย แต่

ประชาชนกลับเรียกร้องในสิ่งที่คุณไม่เห็นด้วย คุณจะยอมรับได้หรือไม่ นี่คือปัญหาว่าทำไมเอ็นจีโอซึ่งทำงานกับประชาชนจำนวนมากอยู่ดีๆ กลายเป็นเกลียดประชาชนของตัวเอง นั่นก็เพราะคนเหล่านี้ยอมรับไม่ได้ที่ประชาชนไม่เป็นอย่างที่ตัวเองต้องการ ประชาชนไม่พอเพียง ประชาชนไม่ยอมรับวิถีชุมชน ประชาชนต้องการทุนนิยมสามัญ ต้องการกองทุนหมู่บ้าน ประชาชนต้องการพัฒนาที่เป็นแบบทุนนิยม จะถูกจะผิดยังไงก็ตามแต่ ประชาชนต้องการอย่างนั้น แล้วประชาชนก็จะทิ้งแนวทางที่เอ็นจีโอทั้งหลายวาดภาพสวยงามของประเทศไทยไว้ เช่นเดียวกัน หากวันหนึ่งประชาชนคนเสื้อแดงไม่ได้ต้องการอย่างที่พวกเราต้องการ เราจะสามารถรับได้ไหม เราจะกลับมาให้รัฐฆ่าพวกเขาหรือไม่ นี่คือนประเด็นสำคัญที่สุดของวิถึระนาบ คำว่าวิถึระนาบไม่ใช่แค่จัดตั้งองค์กรในแนวระนาบอย่างเดียว แต่เราต้องยอมรับในสิ่งที่เราไม่เห็นด้วย นั่นจึงจะเป็นวิถึระนาบที่แท้จริง เราต้องยอมรับว่า แม้เราต่อสู้ทางการเมืองจนได้ชัยชนะ แต่ผลที่ตามมาอาจไม่ได้อย่างที่ตั้งใจ แต่เราจะปกป้องผลลัพธ์ที่เราไม่เห็นด้วยหรือไม่ ถ้าหากนั่นเป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่

ที่มา : งานเสวนา “สามัญชนเปลี่ยนโลก วิถึแนวนอน การเคลื่อนไหวของแกนนอน”
วันที่ 1 สิงหาคม 2553 ที่อนุสรณ์สถาน 14 ตุลาฯ จัดโดยสถาบันดันกล้า

แนะนำหนังสือ สำหรับแกนนอน

สามัญชนเปลี่ยนโลก

แปลและเรียบเรียงโดย ภัควดี วีระภาสพงษ์

ฉบับปรับปรุงใหม่ สำนักพิมพ์ของเรา, กันยายน 2554

รวมบทความเกี่ยวกับขบวนการของสามัญชน อธิบายแนวคิด
ทางการเมือง การจัดองค์กร รูปแบบยุทธวิธีการต่อสู้ของ
ประชาชนทั่วโลก ช่วยเปิดโลกให้เราได้เห็นกระแสใหญ่ในการต่อสู้ของประชาชน
และสร้างสรรค์วิธีการต่อสู้แบบใหม่ๆ ได้

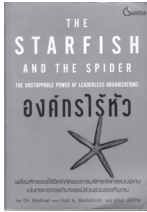
ไม่สงบจึงประเสริฐ

ผู้เขียน : พอล ฮอว์เคน

ผู้แปล : ภัควดี

สวนเงินมีมา, 2554

เล่าถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกแต่
กลับไม่มีใครเห็นมันอย่างชัดเจน เนื่องจากความใหญ่โตของมันประกอบไปด้วย
กลุ่มเล็กๆ จำนวนมาก ทำงานในประเด็น พื้นที่ วัฒนธรรม ที่หลากหลาย ไม่มี
ใครสิ่งการใครได้อย่างเบ็ดเสร็จ หนังสืออธิบายลักษณะกว้างๆ ของขบวนการ
ว่าเป็นขบวนการที่ก่อเกิดจากเบื้องล่าง ไม่มีลัทธิอุดมการณ์ตายตัว ไม่ได้ขึ้นต่อ
ผู้นำที่เก่งกาจ ประกอบไปด้วยกลุ่มย่อยจำนวนมาก ฯลฯ หนังสือเล่มนี้จะช่วย
ให้เรามองเห็นขบวนการแบบใหม่ที่กำลังเปลี่ยนแปลงโลกอย่างมีพลัง
ณ ปัจจุบันนี้

องค์กรไร้หัว

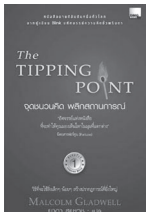
แปลจาก *The Starfish And The Spider*

ผู้เขียน : Ori Brafman and Rod A. Beckstrom

ผู้แปล : พจนา เลิศไกร

สำนักพิมพ์ยูเรก้า, ธันวาคม 2550

อธิบายถึงพลังของการจัดองค์กรแบบกระจายอำนาจว่ามีพลังมากกว่าองค์กรแบบรวมศูนย์อย่างไร พร้อมทั้งตัวอย่างทั้งจากการทหาร ธุรกิจ สังคม และการเมือง ในเล่มยังกล่าวถึงลักษณะสำคัญ 5 ประการที่จะทำให้ องค์กรอยู่ได้คือ ความเป็นวงกลมที่ไม่มีลำดับชั้นและโครงสร้างที่แน่นอน มีแกน บุคคลที่เปิดโอกาสให้คนอื่น มีอุดมการณ์ร่วม เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น และมี นักปฏิบัติการ รวมทั้งเสนอคุณสมบัติของคนที่จะเป็นแกนขององค์กรที่ดีว่าควร จะมีความเป็นเพื่อน ไว้วางใจ ความฉลาดทางอารมณ์ ให้ความร่วมมือ อยู่เบื้องหลัง และผูกสัมพันธ์ เป็นต้น

จุดชนวนคิดพลิกสถานการณ์

ผู้เขียน : Malcolm Gladwell

ผู้แปล : ยาดา สุธะเวช

สำนักพิมพ์ DMG BOOKS, มีนาคม 2550

หนึ่งในหนังสือที่ถือเป็นคัมภีร์ของนักการตลาดยุคใหม่ เป็นการ ศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดและสังคมว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ ทำให้สำเร็จ เช่นกลยุทธ์ปากต่อปาก หรือ Viral Marketing โดยเสนอหลัก การ 3 ข้อคือ กฎของคนจำนวนน้อย (Law of the Few) ปัจจัยที่ทำให้เกิด การติดง่าย (Stickiness Factor) และพลังของบริบท (Power of Context) เช่น คนกลุ่มน้อย 3 กลุ่มที่มีบทบาทสำคัญ คือ นักประสาน ผู้รู้ และนักขาย ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดเช่น การที่ทำให้จำง่าย ไม่ลืม “ติดหู” “ติดตา” “ติดปาก”, ผลักไปสู่การกระทำ การแสดงออกซึ่งจะทำให้ “ติด” ไปที่คนอื่นได้อีก ไม่รกรุงรัง ดัดรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก ปรับวิธีการนำเสนอให้สั้นและง่าย เป็นต้น

ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง

ผู้เขียน : สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล
สำนักพิมพ์ 6 ตุลารำลึก, 2544

รวมบทความประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่ แบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วนคือ จาก 2475 ถึง 14 ตุลา, 14 ตุลา, 6 ตุลา ถือเป็นหนังสือที่ช่วยให้หลายคนตาสว่างจากประวัติศาสตร์ที่ตนเองเคยเชื่อ สิ่งที่สำคัญกว่านั้นคือการฝึกให้เราตั้งคำถามและแสวงหาคำตอบแบบที่นักประวัติศาสตร์พึงทำ ไม่ใช่เพียงท่องจำ แต่คือตั้งข้อสงสัย การหาหลักฐาน และเชื่อมโยงกันด้วยเหตุผล หนังสือเล่มนี้ไม่มีการพิมพ์ใหม่หาโหลดได้จากอินเทอร์เน็ต <http://goo.gl/zUEaX> หรือ <http://www.facebook.com/group.php?gid=130615300288928>

สงครามระหว่างสี

ผู้เขียน : เกษียร เตชะพีระ
สำนักพิมพ์ openbooks, 2553

รวมบทความที่ตีพิมพ์ในมติชนรายวัน ของ เกษียร เตชะพีระ มี 2 เล่มคือ 1. สงครามระหว่างสี: ก่อนถึงจุดที่มีอาจหวนกลับ และ 2. สงครามระหว่างสี: ในคืนวันอันมืดมิด ทั้ง 2 เล่มพยายามย่อยเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย เช่น ปรากฏการณ์เสื้อเหลืองและเสื้อแดงเป็นภาพสะท้อนของการเปลี่ยนแปลง

และความขัดแย้งหลายประการในสังคมการเมืองไทย เช่น การเปลี่ยนแปลงจากแนวทาง “ด้านรัฐราชการเผด็จการและด้านอำนาจทุนควบคู่กัน” ไปเป็นแนวทาง “ด้านรัฐราชการเผด็จการและศักดินาเดี่ยว” กับ แนวทางที่ “ด้านอำนาจทุนเดี่ยว”, ความขัดแย้งระหว่าง “กลุ่มชนชั้นนำเดิมและคนชั้นกลางในเมือง” กับ “กลุ่มทุนใหญ่โลกาภิวัตน์ผสมเกษตรกรรมและคนจนเมือง” ฯลฯ ทั้งหมดนี้ดำเนินไปภายใต้สังคมการเมืองที่ไร้อำนาจนา การแบ่งฝ่ายแยกข้างสุดโต่งสุดขีดทางการเมือง การก่อการร้ายทางการเมืองต่อกัน ซึ่งมวลชนถูก ‘ปลุกเร้าให้ตื่นตัวทางการเมืองเกินขนาด’

รัฐประหาร 19 กันยา : รัฐประหารเพื่อระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

บรรณาธิการ : ธนาพล อิวสกุล
สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2550

รวมบทความของนักวิชาการหลายคน พยายามอธิบายปรากฏการณ์รัฐประหาร 19 ก.ย. 2549 จากหลายมุมมอง เช่น ทำไมผู้อ้างตัวว่าเป็นฝ่ายประชาธิปไตย จึงยอมให้มีการขอ “นายกฯ พระราชทาน” หรือออกบัตรเชิญให้มารัฐประหาร? ทำไมปัญญาชนไทยจึงแก้ต่างให้อำนาจเผด็จการทหาร? อุดมการณ์ทางการเมืองที่เป็นปัจจัยชี้ว่าที่เรียกว่า “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” คืออะไร?

การสังหารหมู่ที่กรุงเทพฯ

สมุดปกขาวโดยสำนักกฎหมาย Amsterdam & Peroff, 2553

เป็นรายงานของสำนักกฎหมาย Amsterdam & Peroff ของ นายโรเบิร์ต อัมสเตอร์ดัม ช่วยไล่เลียงเหตุการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย จนถึงเหตุการณ์สังหารหมู่กลางเมือง เชื่อมโยงกับกฎหมายระหว่างประเทศและพันธกรณีตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รายงานเล่มนี้จะช่วยให้เรามองเหตุการณ์ที่ผ่านมาอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสนทนากันอย่างมีหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ได้กล่าวหาอย่างเลื่อนลอยตามอารมณ์เกินไป

พลังแห่งสันติวิธี: การยุติปัญหาความขัดแย้งในรอบศตวรรษ

ผู้เขียน : ปีเตอร์ แอ็คเคอร์แมน, แจ็ค ดูวาลล์

ผู้แปล : ดร.ณิ แสงลิ่ว, เนาวนิจ สิริผาดิวิรัตน์

สวนเงินมีมา, 2553

ถึงแม้ว่าบทบาทของกลุ่มสันติวิธีในเมืองไทยอาจจะไม่ใช่ที่สนใจของหลายๆ ฝ่ายนัก แต่เราก็ไม่ควรมองข้ามพลังและแนวคิดของสันติวิธีหรือการต่อสู้โดยไร้ความรุนแรง เนื่องจากมันได้แสดงถึงพลังที่มีประสิทธิภาพในการต่อสู้มาแล้วในหลายเหตุการณ์หลายประเทศ ทั้งรัสเซีย อินเดีย โปแลนด์ เดนมาร์ก แอฟริกาใต้ ฟิลิปปินส์ ฯลฯ อันที่จริงยังมีหนังสืออีกหลายเล่มที่น่าสนใจแต่หาซื้อไม่ได้เนื่องจากไม่มีการพิมพ์ใหม่ เช่น *อำนาจและยุทธวิธีไร้ความรุนแรง* ของ ยีน ชาร์ป เป็นต้น

มังกรคู่สู้สิบทิศ

ผู้เขียน : หวงอี้

ผู้แปล : น. นพรัตน์

สำนักพิมพ์สยามอินเตอร์บุ๊คส์, 2544

นิยายจีนกำลังภายในที่บอกเล่าเรื่องราวของอันธพาลน้อยสองคนที่บุกบันสร้างเพื่อนและเครือข่ายจนสามารถต่อกับกองกำลังขนาดใหญ่ได้สำเร็จ จากนั้นก็ถอนตัวออกมาโดยไม่ลุ่มหลงในอำนาจที่ได้รับ ในเรื่องเสนอถึงลักษณะสำคัญของคนที่ทำงานเครือข่าย การสร้างความไว้วางใจ การมองสถานการณ์ใหญ่มากกว่าการจมกับสถานการณ์เฉพาะหน้าอย่างเดียว การยอมถอยกับการหาโอกาสรุก ฯลฯ

นอกจากหนังสือแนะนำข้างต้นแล้วยังมีหนังสือที่น่าสนใจอีกหลายเล่มที่จะช่วยขยายขอบฟ้าทางความรู้ความคิด อาทิเช่นวารสารฟ้าเดียวกัน หรืองานของใจ อึ๊งภากรณ์, พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์, ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, ประภาส ปิ่นตบแต่ง, พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, เก่งกิจ กิติเรียงลาภ เป็นต้น

คุณเป็นแกนไหน ที่เจ๋งขนาดไหน?

แบบสอบถาม

1. กับสถานการณ์บ้านเมืองในตอนนี้ คุณคิดว่าตัวเอง...

- ก. เป็นประชาชนเล็กๆ ธรรมดาคนหนึ่งไม่มีอำนาจจะเปลี่ยนแปลงอะไรได้
- ข. พร้อมที่จะเข้าร่วมการเคลื่อนไหวตามแกนนำ
- ค. จะรวมกลุ่มกับเพื่อนเพื่อดูว่าจะช่วยอะไรได้บ้าง
- ง. จะทำกิจกรรมเคลื่อนไหวด้วยตัวเอง

2. คุณคิดว่าการเคลื่อนไหวทางการเมืองจะประสบความสำเร็จได้จะต้อง

- ก. การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจ เราทำอะไรไม่ได้มากหรอก
- ข. มีแกนนำเก่งๆ
- ค. มีคนมาชุมนุมเยอะๆ
- ง. มีกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายๆ กลุ่ม ภายใต้เป้าหมายใหญ่เดียวกัน

3. เวลาไปร่วมชุมนุมคุณคิดว่าจะ

- ก. รอคำสั่งแกนนำ พร้อมจะทำตามที่แกนนำบนเวทีสั่งการ
- ข. เดินไปเดินมาในที่ชุมนุม ดูสถานการณ์และทางหนีทีไล่
- ค. พยายามเข้าช่วยเหลือใครก็ได้ที่ต้องการความช่วยเหลือ
- ง. จัดกิจกรรมเองเล็กๆ น้อยๆ เท่าที่ทำได้

4. หากคุณเห็นต่างกับแกนนำคุณจะ

- ก. โวยวาย ชักชวนคนอื่นให้เลิกสนับสนุนแกนนำ
- ข. ไม่เป็นไรนี่ คนเราคิดต่างกันได้ ลองดูก่อนว่าเราจะทำอะไรได้บ้าง
- ค. ค่อยแลกเปลี่ยนกับคนอื่นๆ ที่ไปร่วมกิจกรรมนั้นว่าเห็นต่างอย่างไร แล้วกำหนดทำที่อีกที
- ง. ไม่มีปัญหา เรามีกิจกรรมที่เราจะทำอยู่แล้ว ช่วยๆ กันไป วิธีการหลากหลายเป้าหมายเดียวกัน

5. เมื่อไม่มีการชุมนุมหรือการเคลื่อนไหวใหญ่ๆ คุณมักจะ

- ก. พักผ่อน ทำงานตนเองไปก่อน รอการนัดชุมนุม
- ข. พุดคุยแลกเปลี่ยนเรื่องทางสังคมการเมืองกับที่บ้านหรือที่ทำงานอยู่เสมอ
- ค. มองหากิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ ที่พอจะไปร่วมได้
- ง. จัดกิจกรรมเล็กๆ น้อยๆ ที่พอจะทำได้

6. เมื่อมีกิจกรรมเรียกร้องประชาธิปไตยในที่ต่างๆ โดยปกติคุณมักจะ...

- ก. แล้วแต่อารมณ์
- ข. แวะไปดู
- ค. ไปร่วมแจมกับเพื่อนที่ทำอะไรสนุกๆ ดีๆ
- ง. ไปดู ไปคุย แล้วกลับมาชวนเพื่อนทำโน่นทำนี่บ้าง สนุกดี

7. ตอนนี้คุณมีเพื่อนเสื้อแดงมากขนาดไหน

- ก. ไม่มีเพื่อนเลย เหมามาก
- ข. มีกลุ่มพุดคุยที่บ้านหรือที่ทำงาน
- ค. มีกลุ่มเพื่อนที่พร้อมจะไปร่วมชุมนุมด้วยกัน
- ง. มีกลุ่มเพื่อนที่พร้อมจัดกิจกรรมด้วยกัน

8. เมื่อเจอคนที่ไม่ใช่เสื้อแดง คุณมักจะ

- ก. ประณามว่าเขาโง่ เผด็จการ ไร้เง้า ฯลฯ
- ข. พยายามโน้มน้าวด้วยเหตุผล จนกว่าเขาจะยอมเปลี่ยนใจ
- ค. ไม่คุยเรื่องการเมือง คุยเรื่องอื่นไปก่อน มีโอกาสดีค่อยคุย
- ง. พยายามหาจุดร่วม สงวนจุดต่าง สร้างความเป็นมิตรก่อน

9. ตอนนี้คุณ

- ก. ไม่จำเป็นต้องคิดมาก รอร่วมขบวนใหญ่ สำคัญกว่า
- ข. มีความคิดดีๆ เยอะ แต่ไม่กล้าเสนอ กลัวถูกหัวเราะเยาะ
- ค. มีความคิดดีๆ เยอะ แต่ไม่รู้จะหาใครมาช่วยกันทำ หรือไม่รู้จะเริ่มยังไง
- ง. ลองทำกิจกรรมนี้ไปเรื่อยแหละ สำเร็จบ้างล้มเหลวบ้าง สนุกดี

10. หลังจากร่วมกิจกรรมแล้วคุณมักจะ

- ก. กลับมาที่บ้านว่า “ไม่เห็นจะมีอะไรเลย ทำไมไม่เผด็จศึกซะที”
- ข. จับกลุ่มคุยกับเพื่อน วิเคราะห์กิจกรรมของการชุมนุมคราวนี้
- ค. คิดว่าเราจะช่วยอะไรเขาได้บ้างนะคราวหน้า
- ง. กลับมาชวนเพื่อนๆ คิดหรือทำกิจกรรมเองบ้าง

11. คุณคิดว่าตัวเองมีศักยภาพ...

- ก. ไม่มีความสามารถใดๆ
- ข. ไม่แน่ใจว่าความสามารถที่มีจะเอาไปช่วยอย่างไร
- ค. มีความสามารถบางอย่างที่อยากนำมาใช้ประโยชน์ในการเคลื่อนไหว
- ง. อยากพัฒนาตนเองเพื่อจะได้ช่วยขบวนการได้

12. คุณคิดว่าคุณเป็นแกนนอนแบบไหน

- ก. ไม่อยากเป็นแกนใดๆ ทั้งสิ้น
- ข. เป็นคนชักชวนเพื่อนมาทำกิจกรรม
- ค. เป็นกลุ่มศึกษา
- ง. เป็นคนสร้างสรรค์และทำกิจกรรม

13. คุณอยากพัฒนาตนเองในเรื่อง

- ก. ไม่อยาก
- ข. การสร้างสรรค์กิจกรรม
- ค. วิเคราะห์สังคม-การเมือง
- ง. การทำงานมวลชน

การคิดคะแนน

ตอบ ก. 1 คะแนน ข. 2 คะแนน ค. 3 คะแนน ง. 4 คะแนน

ส่วนข้อ 12-13 ตอบ ก. 1 คะแนน ตอบ ข. ค. ง. 4 คะแนน

0-13

คุณอาจจะเป็นผู้ตื่นตัวทางการเมืองที่มีพลังซ่อนเร้นอยู่มาก แต่ไม่รู้ว่าจะเอามันออกมาใช้อย่างไร หรืออาจเคยพยายามทำอะไรมาเยอะแยะ แต่ถูกปิดกั้น ไม่มีใครให้กำลังใจ หรือขาดทักษะบางอย่าง เลยทำให้ช่วงนี้ไม่ยอมทำอะไรมาก แต่ด้วยความที่มีจิตใจรักความเป็นธรรม จึงยังร่วมขบวนประชาธิปไตยอยู่ เราขอแนะนำให้คุณอ่านหนังสือเล่มนี้อีกรอบ แล้วไปแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ดูลีก 4-5 ครั้ง ไม่นานหลังจากนั้น คุณอาจจะค้นพบพลังอะไรดีๆ ในตัวคุณอีกมากเลยทีเดียว

13-22

คุณมีคุณสมบัติที่ดีหลายประการมากกว่ามวลชนทั่วไป เพียงแต่อาจจะยังขาดโอกาสในการแสดงออก เราแนะนำว่าคุณอาจจะทดลองทำอะไรสนุกๆ สักครั้ง สองครั้ง เช่น ขวนเพื่อนๆ มานั่งพูดคุยแลกเปลี่ยนสถานการณ์การเมือง เชิญผู้รู้บางคนมาคุยก็ได้ หรือลองจัดกิจกรรมเล็กในหมู่เพื่อนๆ ทั้งแถวบ้านหรือที่ทำงานก็ได้ แล้วสรุปบทเรียนร่วมกันเพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความมั่นใจ โปรดจำไว้เสมอว่า การลองผิดลองถูกจะช่วยให้เรามีประสบการณ์จริงที่ใครๆ ก็ให้เราไม่ได้

23-32

คุณนี้มีศักยภาพเป็นแกนนอนที่ดีได้เลยนะเนี่ย ดีใจแทนเพื่อนๆ ของคุณด้วย ตอนนี้ก็เหลือแค่ลองทำอะไรแปลกๆ ใหม่ๆ มากขึ้น พัฒนาดตนเอง ลองทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มอื่นๆ สรุบบทเรียน อีกนิดหน่อย คุณจะเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างพลังของ ขบวนการประชาธิปไตยให้เข้มแข็งแล้ว

33-52

คุณน่าจะแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ให้คนอื่นได้ดีเลยนะเนี่ย ลองแบ่งปันเทคนิค แนวคิด วิธีการทำงานของคุณแก่คนอื่นๆ เพื่อช่วยกันต่อยอดสร้างเสริมขบวนการประชาชนให้เข้มแข็งขึ้น กันเถอะ

